БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой
ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 154 (7154)
ИЮЛИИН 1
ПЯТНИЦА
1955 он

Сэн 20 мүнгэн

Кукурузын элбэг ехэ ургасын түлөө

Орооhо таряа үйлэдбэрилгые ехэдхэхэ тон шухала арга боломжонууд соо кукуруза онсо hуури эзэлнэ. Һүүлэй жэлнүүдэй туршада элдэб районуудта кукуруза тарижа ургуулhан дүй дуршэл хадаа энэ үнэтэ ба ургаса ехэтэй культура ороной хүдөө ажахын бүхы шахуу зононуудта ехэ хэмжээтэйгээр ургуулагдажа болохо ба ургуулагдахашье ёhотой гэжэ баталан харуулна.

КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй шиидхэбэрииие бэелүүлэн, хүдөө ажахын ажалшад энэ оной хабар 16,8 миллион гектарта—үнгэрэгшэ жэлэйхиhээ 13 шахуу миллионоор үлүү гектарта кукуруза таряа. Ургасын эдеэшэнтэжэ байха үедэнь илган хуряалгые амжалтатайгаар эмхидхэбэл, кукурузын буурсагуудые ба эшэ набшаhые силосовалжа, концентрированнэ тэжээл ехээр бэлэдхэхэ арга олгохо байна.

Кукуруза тариха түсэбэй дүүргэгдэhэн, үлүүлэн дүүргэгдэhэниинь ехэ амжалта мүн. Гэбэшье, энэ имагтал тус хэрэгэй эхиниинь гээшэ. Кукурузын элбэг, ехэ ургасын түлөө тэмсэлдэ гол шухалань юуб гэхэдэ, тарилгые харууhалха, саг соонь hайн шанартайгаар шэнгэрүүлхэ, тарилгын ряд хоорондын элдүүрилгые хоёр шэглэлээр хэхэ ябадал болоно. Энэ хүдэлмэриин саг соогоо хэгдэhэн районуудта кукуруза hайн, энэ үнэтэ культурын элбэг ехэ ургаса ургажа байна гэжэ баримтанууд харуулна.

Түрүү дүй дуршэлые шудалха талаар Харьковта, Днепропетровскдо h[illegible]ан үнгэргэгдэhэн семинарта хаб[illegible]агшад түрүү колхозуудай полин[illegible] дээрэ кукурузын эрхим hайнаар [illegible]улагдажа байхые хараа. Му[illegible] жэлдэ Харьковска ба Днепро[illegible]овско областьнууд 840 мянган [illegible]рта кукуруза тариhан байна. Тэрэ хадаа хаа хаанагүй квадратногнездовой аргаар таригдаа, энэнь рядууд хоорондын элдүүрилгые механизацилха арга олгоо. Колхозууд болон совхозууд ургамалнуудые саг соонь шэнгэрүүлhэн ба үсөөдэhэн газартань нэмэжэ hуулгаhан байна. Ургасын рядууд хоорондын хоёрдохи элдүүрилгэ дүүргэгдэжэ байна. Тарилгые харууhалхатаяа хамта Харьковска болон Днепропетровско областьнуудай полинуудай ажалшад силоснэ барилгануудые амжалтатайгаар хэнэ. Ургасые илган хуряалгада, кукурузын буурсагууд болон эшэ набшаhые силосовалгада бэлэдхэжэ байна. Молдавска ССР-эй колхозууд болон совхозууд кукуруза харууhалгые шадамараар эмхидхээ.

Гэбэшье, ороной бүхы районуудта хэрэг байдал иимэ бэшэ байна. Нютагуудhаа абтаhан мэдээсэлнүүд хадаа олон колхозуудта кукуруза ёhотойгоор харууhалагданагүй, тэрээнэй тарилга буртаг үбhэндэ дарагдана гэжэ харуулна. Зарим хүтэлбэрилэгшэд тарилга хэжэ дууhаад лэ кукуруза ургуулха хүдэлмэриие дүүрэhэндэ тоолоhон байна. Орловско областьдо кукуруза 153 мянган гектарта таригданхай. Гэхэтэй хамта, июниин 20-ной мэдээгээр кукурузын рядууд хоорондые культивацилга ба тэрээнэй рядуудтахи буртаг үбhэ түүлгэ тарилгын оройдоо дүрбэнэй нэгэ хуби дээрэ хэгдэhэн байна.

Орловско областиин МТС-үүдтэ бии байгаа техникэ хадаа үдэр бүри 20 мянганhаа үсөөн бэшэ гектар тарилгада элдүүрилгэ хэхэ арга олгоно. Бодото дээрээ элдүүрилгэ бүри багаар хэгдэнэ. Орловско областиин хүтэлбэрилэгшэд кукуруза тарилгые тоогоогүй байhанайнгаа түлөө урда тээнь шангаар шүүмжэлэгдэhэн юм. Гэбэшье, энэ шүүмжэлэлhээ зохихо бүхы тобшололнуудые тэдэнэрэй хэhэниинь харагданагүй.

Кукурузын тарилгые харууhалха гээшэ гүрэн түрын тон шухала зорилго мүн. Хэрбээ кукурузын тарилгын hайнаар элдүүрилэгдээ hаа, колхозууд болон совхозууд концентрированнэ болон шэмэтэ тэжээл үйлэдбэрилгые энэ жэлдэ эрид дээшэлүүлхэ арга боломжотой болохо байна. Тиимэhээ кукурузые харууhалгада хүсэнүүд ба зэр зэмсэгүүд шадаал hаа ехээр элсүүлэгдэхэ ёhотой.

Кукуруза элдүүрилгэдэ МТС-үүдэй техникын гүйсэд ашаглагдахыень ажал хэрэг түбхын түрүүндэ эринэ. Тэжээл бэлэдхэхэ талаар МТС-үүдэй хүдэлмэриие сэгнэхэ зуураа, энэ гү, али тэрэ станциин коллектив тарилга харууhалгые механизацилгые хэр зэргэ ханганаб гэжэ хараадаа абаха хэрэгтэй. Хэрбээ МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд кукурузын тарилгые культивацилха түсэбөө дүүргээгүй hаа, энэ хэрэгтэ зорюулагдаhан техникые ашаглалгада оролдосогүйгөөр хандаа hаа, тэдэнэр гүрэнэйнгөө урдахи үүргые муугаар дүүргэнэ гээшэ.

Кукуруза хадаа партийна организацинуудай зүгhөө ехэ анхаралай өөртөө хандуулагдахые эринэ. Тэдэнэр хадаа колхоз, совхоз бүхэндэ тарилгые элдүүрилгын ямараар хэгдэжэ байhаниие мэдэжэ, энэ хүдэлмэриие амжалтатайгаар түгэсхэхэ тушаа хэмжээнүүдые хараалха, бэелүүлхэ ёhотой. Кукуруза тарихын ба тарилгые харууhалхын тулада үбэлэй ба хабарай үедэ олон мянган звенонууд байгуулагдаhан байгаа. Тэдэнэр тарилгые жэшээтэ hайнаар үнгэргэхын түлөө тэмсэлдэ ехэ үүргэ гүйсэдхөө. Мүнөө кукурузые харууhалгада звенонуудай эдэбхиие дээшэлүүлхэ, звенонуудта даалгагдаhан тарилгын эрхимээр ургаха ябадал туйлаха хэрэгтэй.

Кукурузын элбэг ехэ ургасын түлөө тэмсэлдэ үргэн ниитые элсүүлгэдэ манай хэблэл ехэ үүргэ дүүргэхэ уялгатай. Тарилгые харууhалгын асуудалнууд районно, областной болон централына газетэнүүдэй, тэдээнэй селькорско эдэбхитэдэй саг үргэлжын хиналта доро байха ёhотой.

Кукурузын тарилгые харууhалга эмхидхэхэ зуураа, силоснэ түхеэрэлгэнүүдэй барилгые үргэнөөр ябуулха хэрэгтэй. Үнгэрэгшэ жэлдэ бага хэмжээнэй талмайнуудта кукурузын таригдаhаншье hаань, олон колхозууд кукурузна силосые hайн хранилищинуудта хэжэ шадаагүй hэн гэжэ hануулангүй байжа болохогүй. Үсөөн бэшэ ушарта силос хадаа ханалагдаагүй юрын нүхэнүүдтэ хэгдэжэ, шоройтой худхарhан, тиигэжэ силосэй шанар эрид муудаа hэн.

Эдеэшэнтэhэн буурсагуудай силос болгогдохоо байhан мүнөө үедэ тэрэниие юрын нүхэнүүдтэ хадагалжа болохогүй. Буурсагуудые, мүн тэрэшэлэн кукурузын эшээр хэгдэхэ силосые тиимэ нүхэнүүдтэ хэхэ гээшэ тон үнэтэй тэжээлнүүдые хэрэггүй болгохо ябадал мүн.

Энэ жэлдэ силоснэ түхеэрэлгэнүүдые барилга орон дотор бүхыдөө үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо амжалтатайгаар хэгдэжэ байна. Гэбэшье, хэдэ хэдэн областьнуудта үнгэрэгшэ жэлэй алдуунууд мүнөө дабтагдана.

Кукурузаар силос дараха хүрэтэр бага саг үлэбэ. Үдэр, час бүхэниие ашаглаха, силоснэ түхеэрэлгэнүүдэй барилгые түргэдхэхэ хэрэгтэй.

Кукуруза хадаа малажалда тэжээлэй бата бэхи база байгуулгада түрүү культура мүн гэжэ КПСС-эй Централына Комитедэй январска Пленум заагаа hэн. Кукурузагүйгөөр, консервэлэгдэhэн буурсагууд ба силоснэ ногоогүйгөөр малажалые, илангаяа hүнэй ажахые дэбжээхын аргагүй. Кукурузын элбэг ехэ ургасын түлөө тэмсэл хадаа ороохо таряа ба малажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгые ехэдхэхын түлөө тэмсэл мүн.

(«Правдын» июниин 28-най түрүү бэшэгhээ).

Прокуратурын хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна зүблөөн

Прокуратурын хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна зүблөөн Москвада июниин 23-hаа 27 хүрэтэр болоо.

«Социалистическэ хуули ёhые саашадань бэхижүүлхэ, прокурорско хиналтые шангадхаха хэмжээ-ябуулганууд тухай» СССР-эй генеральна прокурор Р. А. Руденкын элидхэл зүблөөн дээрэ шагнагдажа, зүбшэн хэлсэгдээ.

РСФСР-эй прокурор А. А. Круглов, УССР-эй прокурор Д. Х. Панасюк, Молотовско областиин прокурор М. В. Яковлев, БССР-эй прокурор А. Г. Бондарь, Узбекскэ ССР-эй прокурор Н. С. Яцковский, Якутска АССР-эй прокурор Ф. М. Шлепаков, Киргизскэ ССР-эй прокурор А. Я. Романов, Ворошиловградска областиин прокурор М. Т. Самаев, СССР-эй юстициин министр К. П. Горшенин, СССР-эй Верховно сүүдэй түрүүлэгшэ А. А. Волин, мүн бусад хүнүүд элидхэл тушаа үгэ хэлээ.

Нүхэд Н. А. Булганин, К. Е. Ворошилов, Н. С. Хрущев зүблөөнэй хүдэлмэридэ хабаадалсаа.

Нүхэр Н. С. Хрущев зүблөөндэ хабаадагшадай зүгhөө халуунаар угтагдан, үгэ хэлээ.

Силоснэ барилгануудые олоор хэхэ, кукуруза хуряаха механизмуудаа, зэр зэмсэгүүдэе саг соонь бэлэдхэхэ

☆ ☆ ☆

Барилгануудаа дүүргэоэбди

УЛЕКЧИН. (Телефоноор абтаба). Энэ жэлдэ манай колхозой гэшүүд хабарай тарилгые дүүргэхэтээ хамта силоснэ барилгануудые үргэн далайсатайгаар ябуулжа, мүнөө түсэбөө дүүргэбэ. Хамта 1200 тонно орохо хэдэн таhалгануудтай 14 траншей шэнээр баригдаа. Тэдэ траншейнүүдэй гурбаниинь шулуугаар ханалагдаhан байна. Бэшэниинь модоор, шанар, hайнтайгаар ханалагдаа.

Июнь hара соо силоснэ барилгада үдэр бүри 50—60 хүн ябажа байгаа. Колхозой правлени силоснэ барилгада ашаанай 4 автомашина, олон хүдэлмэришэдые табижа, модо, шулуу hаадгүйгөөр зөөлгэжэ байгаа. Шэнэ барилгануудhаа гадна, мүн хуушан нүхэнүүд заhагдаhан байна.

Мүнөө колхоздомнай үбhэ хуряалгада бэлэдхэлэй хүдэлмэри эршэмтэйгээр ябуулагдажа байнхай. Хэдэхэн хоногhоо колхознигууд болон механизаторнууд сабшалан дээрээ гарахань. Иигэжэ манай колхозой гэшүүд ниитынгээ малда бардам хүрэхэ шэмэтэ, бүдүүн ба концентрированнэ тэжээл бэлэдхэжэ абахын түлөө шангаар тэмсэжэ байна.

Б. Цыбенов, Ториин аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн.

Шефүүдтэ грамота барюулагдаба

Зүүн-Сибириин пароходствын Селенгинскэ пристаниин ОРС-ын коллектив шефтэ абаhан колхоздоо нилээд ехэ туhаламжа үзүүлнэ. Силоснэ барилгын hарын туршада тус коллектив Иволгын аймагай «Коммунизм» колхоздо 100—100 тонно силосэй багтаамжатай 2 набтар башни барижа үгөө. Эдэ барилгануудые болзорhоонь урид дүүргэхын тула нүхэд Чистяковой, Баевай бригаданууд ехэ оролдосотой hайнаар хүдэлмэрилөө. Улан-Удын Городской Совет ба КПСС-эй горком эдэ бригадануудта Хүндэлэлэй грамотануудые барюулhан байна. Мүн барилга дээрэ hайнаар хүдэлмэрилhэн оёдолой мастерскойн хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Зайковто грамота барюулагдаа.

Бидэнэр гансал силоснэ башни барилгаар хүдэлмэреэ хизаарлахагүйбди, эдэ бариhан башни соогоо силос дараха, кукуруза хуряаха хэрэгтэнь шефтэ абаhан колхоздоо туhалхабди гэжэ ОРС-ын начальник нүхэр Массович хөөрэнэ.

Д. Балданов.

Барилгын хүдэлмэри түлэг дундаа

Курумканай аймагай Барханай сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхоз энэ жэлдэ 4 мянган тонно силос дарахаар хараалanхай. Мүнөө тус колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Санжиев) силоснэ барилгын хүдэлмэриие эршэмтэйгээр ябуулна. Малай үбэлжэдэг Хонхино, Галтай гэжэ нютагуудта 4—4 набтар башнинууд мүнөө түлэг дундаа баригдажа байна. 200—300 тонно силосэй багтаамжатай 3 траншейн нүхэн малтагдажа дүүргэгдээ.

Б. Мангутов.

Шефскэ туhаламжа

Силоснэ барилгын hарын үедэ Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо пединститутай коллектив шефскэ ехэхэн туhаламжа үзүүлнэ. Институтай студентнэр ба багшанарай коллектив хэдэн амаралтын үдэр колхоздо хүдэлмэрилөөд байна. Тиихэ зуураа, тэдэнэр 550 тонныи силосэй багтаамжатай траншейн барилга дээрэ эдэбхитэйгээр хүдэлмэрилжэ, хахадhаа ехэнхи хүдэлмэриинь хэжэ дүүргэбэ.

Воскреснигтэ институтай директор А. В. Булгадаев, партийна эхин организациин секретарь К. Д. Золотоев, багшанар П. П. Тышкилов, А. А. Дуринов ба бусад hайнаар хүдэлмэрилжэ, бусадта жэшээ харуулаа.

Колхоз барилгашадые цементээр, уhаар ба бусад зүйлнүүдээр таhалгаряагүй хангажа, тэдэниие hаадгүйгөөр хүдэлгэhэн байна.

Д. Шабанов.

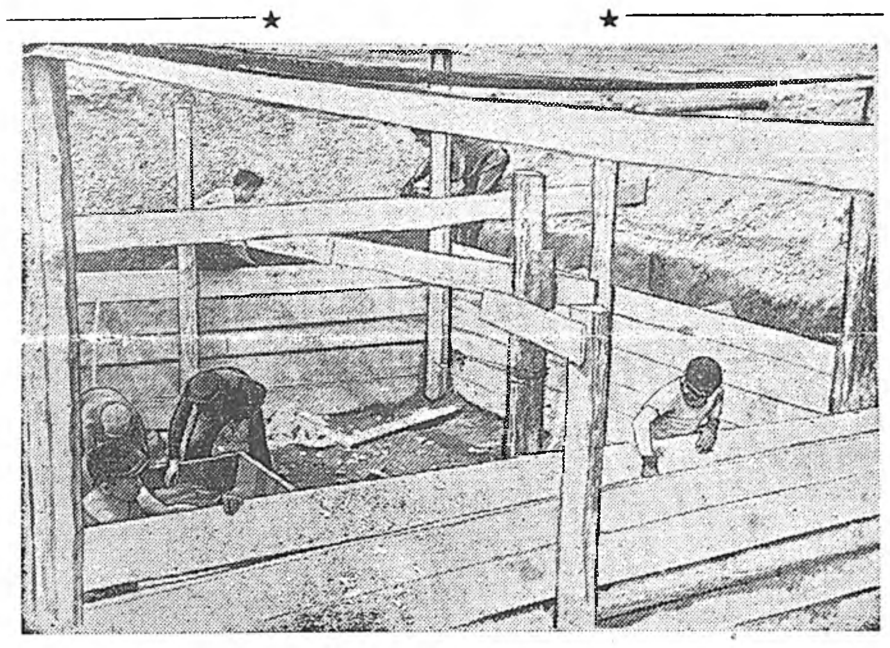

Ждановай нэрэмжэтэ колхоз (Бичура) 100—100 тонно силосэй багтаха 21 нүхэ малтаха юм. Мүнөө 13 нүхэн малтагдажа, тэрэнэй 3-нь ханалагдаба. Энэ хүдэлмэридэ МВД-гэй аймагай таhагай хүдэлмэрилэгшэд шефскэ туhаламжа хүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шефүүд силоснэ нүхэ цементээр ханалхаяа түхеэржэ байна.

А. Мантаевай фото.

★

Эмхидхэлэй хүдэлмэриин hула дээрэhээ

—Муу даа, тон муу,—гээд Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ М. Харламов hанаа зобонгёор телефоной трубка үргэнэ...

Түрүүлэгшын hанаагаа зобоhон ушар юуб гэхэдэ, колхоздо силоснэ барилгын хүдэлмэри ехэ урагшагүйгөөр ябажа байна. Тус колхоз энэ жэлдэ 2800 тонно кукурузын набша, мүн 520 гаран тонно кукурузын эдеэшэнтэhэн буурсагуудые суглуулжа, силос болгон дараха түсэбтэй юм. Теэд июниин 28-най мэдээгээр эндэ оройдоо 230 гаран тонно багтаха траншейнүүд бэлэн болгогдоод байна. Гэбэшье, барилгын хүдэлмэриие түргэдхэхэ тушаа колхозой хүтэлбэрилэгшэд ехээр хөөрэлдэхэhөө бэшэ, эмхидхэлэй бодото хүдэлмэри ябуулнагүй. Һаяшаг эндэ болоhон нээмэл партийна суглаан дээрэ барилгын хүдэлмэриие «түргэдхэхэ, шамдуулха, дүүргэхэ» гэхэ мэтэ олон үгэтэй хэмжээ-ябуулганууд баталагдаа hэн. Гэбэшье, барилгын хүдэлмэри урагшагүйгөөр ябажа байhан зандаа.

Энэ хүдэлмэриие бодото дээрэнь түргэдхэхэ арга боломжонууд эндэ гүйсэд бии. Барилгада хүсэд хүрэхэ модон, шулуун бии. Мүн хүдэлмэришэдшье олон. Теэд эмхидхэлэй хүдэлмэриин hула дээрэhээ барилга дээрэ зарим үдэртэ оройдоо 7—8 хүн ажалладаг.

Эндэхи парторганизациин секретарь И. Леонов барилгын хүдэлмэридэ шухала анхарал табяагүй. Нүхэр И. Леонов правленидэ найдаад лэ hуудаг зантай. Энэ хэрэгтэ бодото анхарал табяад, барилгада коммунистнуудые олоор гаргаад, барилгашадай үүсхэл оролдолгые ударидан хүтэлбэрилбэлынь, энэ хүдэлмэри үнэхөөрөө түргэнөөр ябаха байгаа.

Колхоз гансашье барилгын хүдэлмэри муугаар ябуулна бэшэ, эндэ кукуруза суглуулха корзинанууд бэлэдхэгдэжэ эхилэгдээгүй байhаар. Түсэбэй ёhоор бургааhаар гүрэмэл 75 корзина хэгдэхэ ёhотой юм. Теэд мүнөө дээрээ бэлэн болоhон нэгэшье корзина байхагүй.

Мүн Итанцын МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд энэ колхоздо иимэ байдалай тохёолдоод байбашье, hанаа амархан hууhаар.

И. Борисов.

Оролдожо ургуулhан ургасаяа hайнаар хуряажа абахын түлөө

КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, харьяата колхозууднай манай МТС-эй механизаторнуудай туhаламжатайгаар энэ жэлдэ 1704 гектар кукуруза тариhан байна. Уhалагдадаг газарнууд дээрэ, мүн хоёрлогдоhон пар дээрэ агротехническэ заабаринуудые нариhаар сахин тарилга хэhэнэй ашаар мүнөө кукурузын эшэнүүд жэгдэ hайнаар, ряд хоорондын элдүүрилгые механизмын хүсөөр хэхээр, зүб квадрадууд болон ургажа байнхай. Кукурузын эшэнүүдэй газарhаа бултайжа гарахын урда тээ бүхы полинууд борнойлогдоо hэн. Мүнөө колхоз бүхэндэ түрүүшын ряд хоорондын элдүүрилгэ культивотораар хэгдэжэ байна. Энэ хүдэлмэри захалhаар 3—4 хоноо, hаяын үдэрнүүдтэ дүүргэгдэхээр хараалагдана.

Кукурузые ехэ талмай дээрэ таряад, баян ургаса ургуулаад байхада, хэрэг үшөөл дүүрэнэгүй гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Юуб гэхэдэ, оролдожо ургуулhан ургасаяа саг болзортонь хуряажа, хадагалжа абаагүй hаа, манай эндэ шэнэ культура болохо кукурузаhаа ашатуhа абажа шадахагүй байнабди. Энээниие hайнаар ойлгоhон манай механизаторнууд болон колхознигууд энэ хабар-зундаа силоснэ барилга дээрэ хүсэ шадалаа гамнангүй ажаллажа байна. Харьяата колхозуудтамнай хамта 25000 тонноhоо доошо бэшэ орохо силоснэ барилгануудые бэлэдхэхэ хэрэгтэй болоо hэн. Энэ ехэ барилгые тэжээл бэлэдхэлэй кампаниин эхилтэр дүүргэхын тула бүхы арга боломжонууд хэрэглэгдэжэ, МТС-тэ бии байгаа газар малталгын бүхы машинанууд колхозуудта гаргагдаhан байна. Ондоо аргын үгы байhан тула силосэй нүхэнүүдые хүрзөөршье малтаха ушартай бологдоо. Йигэжэ колхознигууд болон механизаторнуудай шударгы шангаар ажаллаhанай ашаар мүнөө харьяата колхозуудтамнай хамта 17—18 мянган тонныи багтаамжатай траншейнүүд шэнээр малтагдаад, хахадhаа ехэнхинь шахуу шулуугаар ханалагдаад байна. Силоснэ барилгын хүдэлмэри илангаяа «Путь Октября» колхоздо эмхитэй hайнаар ябуулагдана. Колхоз энэ жэлдэ 2000 тонныи багтаамжатай силоснэ 6 траншей шэнээр бариха түсэбтэй байhан юм. Мүнөө 2000 шахуу тонныи багтаамжатай траншейнүүд ханалагдажа дүүрээд, силос дарахаар бэлэн болгогдоод байна. Энэ колхоздо газар малталгын бүхы хүдэлмэриие МТС-эй механизаторнууд Г. И. Чуриков, Р. Ложкин гэгшэд гол түлэб хэжэ байгаа. Тэдэнэр траншейн нүхэнүүдые малтаха зуураа, үдэрэйнгөө даалгабариие 150—160 процент дүүргэжэ, эрхим ажалай жэшээ харуулаа. Энэ колхозой силоснэ барилга дээрэ хамта 100-гаад хүн хүдэлмэрилжэ байба. Эндэ траншейн ханануудые шулуугаар хэхэ хүдэлмэридэ эхэнэрнүүд олоороо ябана. Шулуугаар барилга хэжэ байhан эхэнэрнүүд Е. Кривогорницина, Н. Андреева, К. Кривогорницина гэгшэд үдэр бүри нормоёо 140—165 процент дүүргэжэ, эрэшүүлhээ дутуугүйгөөр хүдэлмэрилнэ.

Энэ шухала хүдэлмэридэ бүхы оролдосоо гарган ажаллажа байhан колхознигуудые урмашуулха зорилгоор колхозой правлени хэдэ хэдэн хэмжээнүүдые абаа. Жэшээлхэдэ, барилгашадта нэгэ траншей даалгаад, хэзээ дүүргэхэ болзорыень тодорхойлжо үгэдэг байна. Тэрэ барилгаяа саг болзор соонь гү, али болзорhоонь урид дүүргээд байгаа hаа, колхознигууд мүнгэн шан абана. Урмашуулгын энэ арга хэрэглэhэнэй ашаар ажалай бүтээсэ горьтойхоноор дээшэлээ.

Шахардуу сагта яаралтайгаар баригдажа байбашье, силоснэ барилганууднай олон удаан жэлнүүдтэ байхаар, шанар hайнтайгаар хэгдэнэ. Силоснэ бүхы барилганууд шулуугаар ханалагдажа баригдана. Шулуун барилгануудые хэхэ талаар манай колхознигууд болон механизаторнууд нилээд дүй дүршэлтэй болоо. Хүршэ Хамнигадайн МТС-hээ хүнүүд ерэжэ, барилгашадаймнай хүдэлмэритэй танилсажа байдаг. Колхозууд силоснэ барилгын хажуугаар мүн малай типовой байрануудые шулуугаар барижа байна. Жэшээлхэдэ, «Путь Октября» колхоздо үнеэдэй байха 4 рядтай нэгэ байра, нэгэ культбаза шулуугаар баригдажа байнхай.

Силоснэ барилгые түргэнөөр дүүргэхын түлөө колхозууд хоорондо дэлгэрhэн социалистическэ мүрысөөндэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозойхид мүн лэ түрүүлэлсэжэ ябадаг. Колхозой правлени 45 хүнhөө бүридэhэн барилгын бригада эмхидхээд, малай байрануудые болон силоснэ траншейнүүдые барилгада табиhан байна. Барилгын бригадынхид Хонхорнуга гэжэ газарта 300 тонно орохо силоснэ траншей 10 үдэр соо ханалжа дүүргээ. Эдэ барилгашадhаа гадна, колхозой тарянажалай бригаданууд силоснэ траншейнүүдые барижа байдаг. Тарянажалай бригадынхид 650 тонныи багтаамжатай силоснэ барилгануудые бэлэн болгоо. Мүнөө 6 траншей ханалагдажа дүүрэжэ байна. Мүн тракторна бригадануудай механизаторнууд силоснэ траншейнүүдые ханалха хүдэлмэридэнь энэ колхоздо туhалжа байдаг. Нүхэд Дамбаев, Чагдуров гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг тракторна бригадынхид 300 тонныи багтаамжатай траншей ханалжа байна. Энэ хоёр бригадаhаа барилгада хамта 20-ёод механизаторнууд табигдаа. Силоснэ барилгадань тус колхоздо аймгүйсэдкомой коллективэйхид шефскэ ехэхэн туhаламжа үзүүлнэ. Тэдэнэр Сандагай гэжэ газарта мүн лэ силоснэ траншей ханалалсана.

Тэрэшэлэн Молотовой, Маленковой нэрэмжэтэ колхозуудта силоснэ барилга муу бэшээр ябуулагдажа байна. Колхозууднай үбhэндэ шиидэжэ ороторoo силоснэ бүхы барилгануудаа дүүргэхэ зорилготой.

Силоснэ барилгануудайнгаа хажуугаар колхозууд кукурузын буурсагуудые хуряалгадаа мүнөөнhөө бэлэдхэжэ байна. Мүнөө харьяата колхозуудтамнай кукурузын буурсагуудые суглуулха 80 бургааhан корзина гүрэгдэжэ бэлдэгдээд байна. Мүн МТС-тэ кукурузын эшэ намаануудые, буурсагуудые ами аминдань хуряаха хүдэлмэридэ бэлэдхэл эршэмтэйгээр ябуулагдажа захалба. Силостэ оруулагдаха эшэ намаануудые зөөхэ тракторна 13 тэргэ бэлдэгдээ. Нэгэндэнь 3—4 тонно ногоон эшэ намаануудые ашаад зөөжэ болохо юм. Кукурузын ургаса хуряахын тулада «С-6» маркын 4, «Коммунар» маркын 3 комбайн тааруулагдан заhабарилагдажа байнхай. Силос хэршэдэг 11 машина заhабарилагдажа бэлэн болгогдоо.

Энэ жэлэй ургаса хуряалгын үедэ кукурузын эшэ намаануудые, эдеэшэнтэhэн буурсагуудые муудуулхагүйн, шанарыень гээлгэхэгүйн тулада үдэр hүнигүй силос болгон даража байхабди.

Партиин айкомой МТС-эй зонодохи инструкторска группа ургаса хуряалгада бэлэдхэлэй хүдэлмэриин ямар ехэ удхашанартай байhан тухай колхознигууд болон механизаторнуудай дунда ойлгууламжын ехэхэн хүдэлмэри ябуулна.

Г. Балдуев, КПСС-эй Кударын [illegible]комой Ехэ-Кударын МТС-эй зонодохи секретарь.

Баян ургаса хаа хаанагүй ургуулха, хуряалгада жэшээтэ һайнаар бэлэдхэхэ. Үргэн далайсата политическэ хүдэлмэри— ажахын зорилгые амжалтатайгаар шиидхэхэ үндэһэ һуури мүн

(КПСС-эй айкомуудай нэгэдэхи секретарьнуудай, МТС-үүдэй зонодохи секретарьнуудай болон аймгүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэрэй зүблөөнһөө)

Хүдөө ажахын хүдэлмэринүүдэй ябаса тухай, КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолоор хараалагдаһан хэмжээ-ябуулгануудай хэрээр бэелүүлэгдэжэ байһан тухай асуудалнуудаар КПСС-эй обкомой болон республикын Министрнүүдэй Соведэй зарлаһан зүблөөн һаяхан боложо дүүрээ. КПСС-эй айкомуудай нэгэдэхи секретарьнууд, МТС-үүдэй зонодохи секретарьнууд, аймгүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэр энэ зүблөөндэ хабаадаа. «Хабарай тарилгын дүн, ургасын хойноһоо харууһалга ба ургаса хуряалгада бэлэдхэл тухай» республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр **Болсохоевой**, «Партийно-политическэ хүдэлмэриие КПСС-эй айкомуудай хүтэлбэрилгэ тухай» КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр **Очировай** элидхэлнүүд зүбшэн хэлсэгдээ.

Эдэ элидхэлнүүдэй һүүлээр олон хүнүүд үгэ хэлээ. КПСС-эй Зэдын айкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **Жёлтый**, КПСС-эй Прибайкальска айкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **Перевалов**, Мухаршэбэрэй аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр **Большаков**, КПСС-эй Сэлэнгын айкомой секретарь нүхэр **Титов**, Закаменай аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр **Гомбоев**, Бичурын аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр **Сахьянов**, ВЛКСМ-эй обкомой секретарь нүхэр **Бутуханов**, «Бурят-Монгольская правда» газетын редактор нүхэр **Стегачев**, республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо нүхэр **Тараненко**, Ториин аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр **Еланов**, Хүдөө ажахын министрын орлогшо нүхэр **Ламброзо**, КПСС-эй Кударын айкомой Ехэ-Кударын МТС-эй зонодохи секретарь нүхэр **Балдуев**, КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр **Дубровский**, КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр **Хахалов** гэгшэд үгэ хэлээ.

* * *

Нёдондонойхидо орходоо энэ жэлдэ республикын колхозууд болон совхозууд газарай хүрьһые һайнаар бэлэдхэжэ хабарай тарилгые эмхитэйгээр, агротехническэ эрхим болзорто үнгэргөө. Нёдондонойхидо орходоо мүнөө жэлдэ 27500 гектарта хабарай культуранууд ехээр тарихгдаа. Ороһото болон тэжээлэй үнэтэ культура—кукуруза түрүүшынхеэ ехэ талмайда таригдаһан байна. Тон эрхим газарта гол түлэб квадратно-гнездовой аргаар энэ культура таригдаа. Олонхи аймагуудта ороһон бороогой һүүлээр кукуруза жэгдээр гаража, һайнаар ургажа байна.

Гэхэтэй хамта, энэ зүблөөн дээрэ тэмдэглэгдэһэнэй ёһоор хүдөө ажахын зарим хүдэлмэрилэгшэд, тэрэ тоодо колхозуудай түрүүлэгшэнэр, МТС-үүдэй директорнүүд, партийна болон советскэ органуудай зарим хүтэлбэрилэгшэд хабарай тарилгые бараг һайнаар үнгэргэһэндөө һанаагаа амараад һууха ябадал гаргана. Тэдэнэр өөрынгөө хүдэлмэриин олон дутагдалнуудые обёорхоёо болижо, олониитын дунда эмхидхэлэй хүдэлмэри һуладхаһан байна.

Республикын колхозуудта хүдөө ажахын хүдэлмэриие ябуулха талаар, КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй даалгабариие бэелүүлгээр хараалагдаһан хэмжээ-ябуулгануудай хэрээр дүүргэгдэжэ байһаниие харахада, айхабтар шухала хэдэн янзын хүдэлмэри бүхы аймагуудта шахуу хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Зарим газарта ургасын хойноһоо харууһалгые тооногүй.

Сэлэнгын МТС-эй харьяата зарим колхозуудта кукурузын таригдаһан газарта квадрадууд болоогүй. Энэ юу харуулнаб гэхэдэ, МТС болон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэдэй оролдолго гаргаагүй дээрэһээнь агротехникын заабари хазагайруулагдажа, квадратно-гнездовой аргаар бэшэ, юрын аргаар тарилга хэгдэһэн болоно. Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо 160 гектар тон һайн үрэжэлтэй газарта кукуруза таригдаһан байгаа. Теэд эндэнь ямаршье квадрат болоогүй, тиигээд ургамал ехэ шэнгээр таригдаа. Энэ мүртөө ургасань буртаг үбһэндөө дарагдажа байна. Мүн Заиграйн аймагай зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд һанаа амар һууна. Эдэ колхозуудай ургаса буртаг үбһэндөө дарагдашоо. Бороо багатай байһан Мухаршэбэрэй болон Бичурын аймагуудай зарим колхозуудта кукурузын тарилга уһалагданагүй.

Һүүлшын мэдээгээр республика дотор кукурузын тарилгын оройдоо 14,4 процентдэнь мүнөө ряд хоорондын элдүүрилгэ хэгдээд байна. Курумканай, Хэжэнгын, Тарбагатайн болон бусад аймагуудай колхозууд кукурузын тарилгада элдүүрилгэ хэжэ эхилээдүй.

Колхозууд болон МТС-үүдэй олон хүдэлмэрилэгшэд кукуруза хуряалгада бэлэдхэлгэдэ һанаа -амараар хандана. Жэшээнь, энэ зүблөөн дээрэ иимэ баримта харуулагдаа. Кукуруза хуряадаг тусхай комбайнуудые, мүн тааруулагдаһан комбайнуудые хүсэдөөр ябуулбал, кукурузын тарилгын хахадые хуряажа болоомоор. Тиимэһээ тарилгын хахад хубинь жатканууд болон сенокосилкануудаар хуряагдаха болоно. Гэбэшье, олонхи МТС-үүд болон колхозуудта хуряалгын машинануудые заһабарилга эхилээдүй. Олонхи колхозуудта мүнөө болотор кукуруза хуряаха түсэб табигдаадүй.

Кукурузын эшэ набшаһаар силос дарахын тулада тэрэниие хэршэхэ хэрэгтэй. Тиимэһээ силосорезкэнүүдые бэлдэхэ гээшэ шухала удхашанартай. Гэбэшье, 280 силосорезкэнүүдэй оройдоо 80-ниинь заһабарилагдаа. Баргажанай болон Курумканай аймагуудта байһан силосорезкэнүүдэй нэгэниининшье заһагдаадүй. Бичурын аймагта байһан 20 силосорезкын оройдоо 3-ниинь заһагдаа. Зэдын, Таргабатайн, Кяхтын, Ториин болон бусад аймагуудта энэ хүдэлмэри тон муугаар ябуулагдана.

Республикын олонхи аймагуудта силоснэ барилга тон удаанаар ябуулагдажа байна. Силоснэ барилга эмхидхэлгэдээ Сэлэнгын аймагай партийна болон советскэ органуудай, МТС-үүд болон колхозуудай гаргаһан алдуунууд энэ зүблөөн дээрэ хурсаар шүүмжэлэгдээ. Эдэнэрэй тон ехэ алдуунь юуб гэхэдэ, гансал шефскэ организацинуудта силоснэ барилгые найдажархёод, МТС-үүдэй техникые хүсэдөөр ашаглаха хэмжээ абаагүй, колхозуудай арга боломжонуудые элсүүлээгүй.

Түнхэнэй, Ториин, Тарбагатайн, Мухаршэбэрэй болон бусад зарим аймагуудай олон колхозуудта силоснэ барилга хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэнхэй. Газар малтаха хүдэлмэридэ олон МТС-үүдэй, жэшээнь, Саянтын, Иволгын, Хонхолойн, Торинн болон Сүхын МТС-үүдэй техникэ тон муугаар ашаглагдана. Зарим аймагуудта, жэшээнь, Зэдын, траншейнүүдые малтаха ба тэрэниие ханалха хүдэлмэриин хоорондо ехэ забһар гаргагдана. Энээнэй гэмээр малтагдаһан нүхэнүүдэй эрье хэмхэржэ унана, тиигэжэ хүдэлмэриие үнэтэй болгоно.

Силоснэ барилгые түргэнөөр дүүргэхэ гээшэ эгээл шухала зорилго мүн. Энээниие дүүргэхэ хэрэгтэ бүхы анхаралаа хандуулха шухала.

Кукурузын баян ургаса ургуулха, тэрэниие хуряаха, силос болгон дараха хүдэлмэридэ бэлэдхэлээр тон шухала, хойшолуулагдашагүй ажал ябуулхатаяа хамта мүн ондоо шухала хүдэлмэриие—бусад культурануудые ургуулха, тэдэниие хуряаха хүдэлмэридэ бэлэдхэлые обёоронгүй гаража болохогүй. Сахарна свёкло, хартаабха, овощиин тарилгада элдүүрилгэ хэхээр болоһоор үнинэй. Таряа хуряалгада хэрэгтэй комбайнууд болон бусад хуряалгын зэр зэмсэгүүдые бэлэдхэхэ хэрэгтэй. Энэ хүдэлмэридэ мүн лэ ехэ гээгдэл тохёолдоод байна. Комбайнова паркын оройдоо гурбанайнь нэгэ хуби мүнөө дээрээ заһагдаад байна. Куйтунска, Цагаан-Усанай, Ново-Брянска, Хамнигадайн, Погранична МТС-үүд комбайнуудые заһабарилгаар илангаяа ехэ гээгдэлтэй. Энэ гээгдэл хадаа саашадаа тэсэшэгүй. Комбайнуудые дары заһабарилха хэрэгтэй. Гадна, мүнөө бии байһан комбайнова парк эгээл ехээр хүдэлгэгдөөшье хадаа ороохото бүхы культурануудай ургасые дууһан хуряажа шадахагүй байна. Эгээл иимэһээ МТС-үүд болон колхозуудта бии байһан бүхы жаткануудые бултыень заһаха гээшэ тон шухала гэжэ үшөө дахин тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Мүнөө жэлэй үбһэ хуряалга бэрхэтэйгээр үнгэргэгдэхэнь. Бүхы сабшалангаа сабшажа, үбһэеэ гээлтэгүйгөөр абахын тула тон эбтэй эмхитэйгээр хүдэлхэ хэрэгтэй. Тиимэһээ үбһэ хуряалгада һайнаар, бүхы талаһаань бэлэдхэхэ ёһотой.

Гэхэтэй хамта, мүнөөдөө бүхы сенокосилкануудай оройдоо 40 процентнь, тиихэдэ Түнхэнэй, Кяхтын, Хориин, Яруунын ба Сэлэнгын аймагуудта бүришье үсөөниинь заһагдаад байна.

Үбһэ хуряалгада бэлэдхэлэй түлөө партиин айкомууд ба аймгүйсэдкомууд МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэдтэ эрилтээ ехэдхэхэ ёһотой гэжэ зүблөөн дээрэ заагдаба. Манай машинно-тракторна станцинууд хүсэ ехэтэ техникэтэй. Байгша ондо үбһэ хуряалгые үнэхөөрөө комплекснoор механизацилха шухала.

* * *

Малажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгэ ехэдхэхэ тухай КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй даалгабариие болзорһоонь урид дүүргэхэ талаар хэмжээ-ябуулгануудаа республикын колхозууд хэр зэргэ дүүргэжэ байнаб? Ойрын 2—3 жэл соо малажалай гол шухала продуктнуудые хоёр дахин ехээр үйлэдбэрилдэг болохо гэһэн уялга республикын колхозуудай абаһаниинь мэдээжэ. Энээниие дүүргэхын тула мүнөө жэлдэ һү һаалгые нилээд ехэдхэхэ, гахай олоор үсхэдэг болохо, гахай олоор шахаха, үхэр ба хонидые олоор бэлшээн таргалуулха хэрэгтэй.

Ажахын жэлэй 8 һара соо үнгэрэгшэ жэлэй энэ үетэй сасуулхада республика дотор һү һаалга зарим тэды дээшэлээ. Гэбэшье, республикын олонхи аймагуудта һү һаалгые дээшэлүүлхэ хэрэг үшөөл холо хангалтагүй байна. Закаменай, Торинн, Мухаршэбэрэй, Хэжэнгын, Бичурын, Баргажанай аймагуудта үнеэдэй ашаг шэмэ илангаяа бага.

Прибайкальска болон бусад хэдэн аймагуудай һү ехээр һаахын түлөө тэмсэл эмхидхэлгын һайн дүй дүршэл зүблөөн дээрэ дэлгэрэнгыгээр харуулагдаа. Гэхэ зуура, партиин зарим айкомууд ба аймгүйсэдкомууд хүтэлбэриин буруу арга хэрэглэнэ гэжэ шүүмжэлэгдээ. Тэдэнэр колхозуудай ажал-ябуулгые гүнзэгыгөөр ойлгоногүй, экономикыень мууса шудална, бодото арга боломжонуудаа мэдэдэггүй байна.

Малажалые хүтэлбэрилгэдэ иимэ буруугаар хандадаг байһанаа Закаменай аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Гомбоев өөрынгөө үгэ соо харуулба. Тэрэ болбол 1954 оной майда орходоо 1955 оной май соо аймагайнгаа колхозуудай нэгэ бага ехэ һү һааһыень үндэһэ баримталан, Закаменай аймаг һү һаалгые дээшэлүүлгэдээ амжалтануудые түйлаһан тухай мэдүүлһэн байна. Аймагай колхозуудта 8 һарын турша соо нэгэ фуражна үнеэнһээ оройдоо 111 литр һүнэй һаагдаһые — Прибайкальска аймагай колхозуудта гансахан май һара соо һаагдаһанһаа һурагтүй бага һүнэй һаагдаһые хараадаа абаха болоо һаа, эдэ «амжалтануудайнь» удха ушарые ойлгохонь тиимэшье бэрхэтэй бэшэ.

Мяха үйлэдбэрилгые ехэдхэхэ талаар уялга тон хангалтагүйгөөр дүүргэгдэжэ байна. Гахай үсхэбэрилгэ, гахай шахалга хадаа мяха үйлэдбэрилгые дээшэлүүлгын гол шухала резерв мүн гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленум заагаа. Теэд манай республикын олонхи колхозуудта гахай үсхэбэрилгэ мүнөө хүрэтэрөө тоогдоногүй, гахай шахаха түсэб дүүргэгдэнэгүй. Гансахан Кабанскын аймагта энэ хэрэг бага зэргэ хангалтатайгаар эмхидхэгдээ. Эндэ 700 гахай шахалгада табигдаа. Теэд энэншье түсэбһөөшье, колхозуудай арга боломжоһоошье бага байна. Гахай шахалгаар һайн дүй дүршэлтэй ба гахайн мяха үйлэдбэрилхэ ехэ арга боломжотой байһан Тарбагатайн аймаг 1700 гахай шахаха түсэбтэй аад, оройдоо 240 гахай, Кяхтын аймаг 1000 гахайн орондо 100 гахай шахалгада табяа. Торинн, Закаменай, Яруунын аймагуудта гахай шахалга эмхидхэгдээгүй гэхэдэ болохо.

Олохон аймагуудта тэрэшэлэн үхэрнүүд ба хонидые бэлшээн таргалуулха түсэб дүүргэгдэнэгүй.

Орооной кампаниие эмхигүйгөөр үнгэргэдэг байһанай эсэстэ республикын колхозуудай ниитын малажал жэлһээ жэлдэ ехэ гарза хоролтодо ороно. Ажахын мүнөөшье жэлдэ нилээд олон үнеэдэй һубайрһанһаа боложо, адагынь хэдэн арбаад мянган тугал дутуу абтаа гэжэ зүблөөн дээрэ заагдаа. Теэд республикын Хүдөө ажахын министерство, олохон аймгүйсэдкомууд ба партиин айкомууд энэ баримтаһаа мүнөө хүрэтэрөө зохихо тобшолол хээгүй. Аймагай организацинууд мүнөө хүрэтэр искусственнаар үрэжүүлгын пунктнуудай хүдэлмэреэр һонирхоногүй, ехэ малнуудай һубайралгые усадхахын түлөө тэмсэл ёһотоор ябуулнагүй.

* * *

Бодото зорилгонуудые шиидхэлгэдэ олониитые эмхидхэн элсүүлдэг, хүнүүдэй эдэбхи оролдолгые дээшэлүүлдэг партийно-политическэ хүдэлмэри хадаа ажахын зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхэ шухалын шухала арга нүхэсэл, ажахын байгуулалтын амжалтануудай үндэһэ һуури болоно. Ниитэ-политическэ хүдэлмэриие саг үргэлжэ, эрид шууд һайжаруулха, тэрэниие колхозууд, МТС-үүд ба совхозуудай бодото зорилгонуудтай холбоотойгоор ябуулха гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленум партийна организацинуудые уялгалаа.

Олониитын дунда эмхидхэлэй ба партийно-политическэ ехэхэн хүдэлмэри ябуулһанай ашаар ажахыдаа, культурна байгуулалтадаа амжалта түйлаһан зарим колхозууд ба аймагуудай хэдэн жэшээнүүд зүблөөн дээрээ харуулагдаа.

Үнеэдэй ашаг шэмые дээшэлүүлхэдээ прибайкальска колхозуудай түйлаһан горьтой амжалтанууд бүхы республика дотор мэдээжэ. Эдэ амжалтануудые түйлаха хэрэгтэ колхозуудай партийна организацинууд мүн тэрэшэлэн КПСС-эй айкомой МТС-эй зонодохи инструкторска группа ехэ ашатай байгаа. Инструкторска группын гол зорилгонь, ажал-ябуулгань хадаа колхозуудта, сэхэ бригаданууд ба фермэнүүд дээрэ эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулга болоно. Тиихэ зуураа, инструкторска группын хүдэлмэрилэгшэд түбхын түрүүн колхозуудай партийна эхин организацинуудта ба партийнабэшэ эдэбхитэдтэ түшэглэнэ. Инструкторска группа ба колхозуудай партийна организацинууд колхозно үйлэдбэридэ түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлхэ ба дэлгэрүүлхэ талаар ехэхэн хүдэлмэри хэнэ. КПСС-эй айкомой үүсхэлээр дүй дүршэл шудалхын тула түрүү ажахынуудта колхознигуудай экскурси саг үргэлжэ эмхидхэгдэнэ.

Партиин Иволгын айкомой Саянтын МТС-эй зонодохи инструкторска группын хүдэлмэриин дүй дүршэлдэ хэдэн һайн жэшээ бии. Зонынгоо колхозуудые хүтэлбэрилхы кадрнуудаар бэхижүүлхэ талаар энэ группа нилээд ехэ хүдэлмэри хээ. Тус группа колхозно хүтэлбэрилхы кадрнуудай дунда звенодо—бригадирнууд ба фермэнүүдые даагшадта онсо анхаралаа хандуулна. Инструкторска группа ба колхозуудай партийна организацинууд малшадта, тэдэниие культурно-ажабайдалай талаар хангалгада, мэргэжэлыень дээшэлүүлгэдэ анхаралаа ехээр хандуулдаг болоо. Хони үсхэбэрилгын асуудалаар научно-үйлэдбэриин конференци үнгэргэхэ талаар энэ инструкторска группын дүй дүршэл һонирхолтой байна.

Гэхэтэй хамта, партийно-политическэ хүдэлмэридэнь ехэхэн дутагдалнууд бии юм.

Айкомуудай секретарьнууд ба партиин айкомуудай МТС-үүдэй зононуудтахи инструкторнууд партийно-политическэ хүдэлмэри эмхидхэгшэд байһан харюусалгата үүргээ мүнөө хүрэтэрөө үшөөл бултадаа ойлгоогүй. Тэдэнэр колхозуудай байдалые, экономикые заримдаа муугаар шудална.

Партиин Сэлэнгын айкомой Сэлэнгын МТС-эй зонодохи инструкторска группын ажал-ябуулга шанга шүүмжэлэлдэ ороһон байна. Энэ группын хүдэлмэриие хаража үзэхэдэ, колхознигууд болон МТС-эй хүдэлмэрилэгшэдэй дунда эмхидхэлэй ба партийно-политическэ хүдэлмэри тон һулаар ябуулдаг байба.

Олониитын дунда агитационно хүдэлмэри үнгэргэлгэдэ партийна ба советскэ эдэбхитэд үсөөнөөр хабаадуулагдана гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленум дээрэ заагдаһан дутагдал олохон парторганизацинуудай партийно-политическэ хүдэлмэридэ мүнөө хүрэтэрөө усадхагдаагүй. Олохон хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд юрын колхознигуудтай үсөөн уулзана, ажалшадай дунда хөөрэлдөө ба элидхэлнүүдые үсөөн үнгэргэнэ, энэ хүдэлмэриие агитаторнуудта даалгана.

Партиин айкомууд агитационно хүдэлмэридөө интеллигенциие мууса хабаадуулна, политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ обществын лекторскэ нэгэдэлнүүд болон таһагуудай ажал-ябуулгые хангалтагүйгөөр залан хүтэлнэ.

Колхозуудта социалистическэ мүрысөө эмхидхэлгын ба хүтэлбэрилгын дутагдалнууд зүблөөн дээрэ шанга шүүмжэлэлдэ ороо, мүрысөөе хүтэлбэрилгэдэ ёһо тэдыгээр хандаһан баримтанууд элишэлэгдээ. Эдэ дутагдалнууд эрид шууд буруушаагдаха ёһотой.

Ажалшадые политическээр хүмүүжүүлгын бодото творческо хэрэгтэ хойрогоор, ёһо тэдыгээр, нэгэл янзаар хандажа болохогүй. Энэ талаар зүблөөн дээрэ партиин зарим айкомууд шүүмжэлэгдээ. Тэдэнэр «Малшадай үдэрые» буруугаар эмхидхэжэ, энэ шухала политическэ хэмжээ-ябуулгые юрын үйлэдбэриин зүблөөн болгожорхидог байгаа.

Байгуулагдаһан культбазанууд һайн үрэ дүн харуулаа. Имагтал тэдэнэй хүдэлмэриие зунай үедэ таарулан эмхидхэхэ хэрэгтэй байгаа. Теэд, партиин олохон айкомууд һүүлэй үедэ культбазануудай хүдэлмэридэ анхаралаа һуладхаба. Нүүдэл культбазануудые эмхидхэхэ талаар Хэжэнгын болон бусад аймагуудай һайшаалта дүй дүршэлые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хэрэгтэй.

Бүхы партийно-политическэ хүдэлмэриин хэмжээе эрид һайжаруулха, тэрэниие тодорхой зорилгонуудта шэглүүлэн ажахын бодото зорилгонуудтай нягта барисаатайгаар ябуулха гээшэ бүхы партийна организацинуудай шухалын шухала уялга мүн болоно.

* * *

Зүблөөндэ хабаадагшад байгша оной таба һара соо республикын промышленностиин хүдэлмэриин дүнгүүд тухай КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр Климовэй мэдээсэл шагнаа.

СССР-эй национальна парламентска группые бии болгохо ба Парламентнууд хоорондын Союзда тэрээнэй орохо тухай асуудалаар СССР-эй Верховно Соведэй депутадуудай зүблөөн болобо

СССР-эй Верховно Соведэй Москвада байдаг депутадуудай зүблөөн 1955 оной июниин 29-дэ Кремльдэ депутат М. А. Ясновой түрүүлэлгэ доро болобо. Зүблөөндэ 133 депутат хабаадаа.

СССР-эй национальна парламентска группые бии болгохо ба Парламентнууд хоорондын Союзда тэрээнэй орохо тухай асуудал тус зүблөөн дээрэ харагдаһан байна.

Зүблөөндэ хабаадагшад Парламентнууд хоорондын Союзай Уставтай танилсаба, гүрэнүүдэй хоорондын харилсан ажаллалгые ба арадуудай хоорондын эб найрамдал бэхижүүлхэ талаар хамтадаа ажаллахын тулада бүхы парламентнуудай гэшүүдэй нюураараа уулзажа байха ба нэгэдэхэ ябадал хадаа Союзай зорилго болоно гэжэ тус Устав дотор заагдана. Зүблөөндэ хабаадаһан депутадууд Парламентнууд хоорондын Союзда хамжаһан, СССР-эй национальна парламентска группые бии болгоһон байна.

Зүблөөн болбол СССР-эй парламентска группада орохые дурадхан, СССР-эй Верховно Соведэй бүхы депутадуудта хандаһан хандалга баталаа. Парламентнууд хоорондын Союзда СССР-эй парламентска группын хабаадалга хадаа СССР-эй Верховно Соведэй 1955 оной февралиин 9-дэ баталһан Декларациин гол удхатай зохилдоно, СССР-эй Верховно Соведэй депутадууд ба бусад оронуудай парламентнудай гэшүүдэй хоорондо сэхэ харилсаа холбоо байгуулгада туһалха байна гэжэ хандалга дотор тэмдэглэгдэнэ.

СССР-эй Верховно Соведэй депутадуудай зүблөөн дээрэ Парламентнууд хоорондын Союзда хабаатай СССР-эй парламентска группа тухай Дүрим баталагдаһан, тус группын саг зуурын Бюро һунгагдаһан байна. СССР-эй парламентска группын саг зуурын Бюрогой Түрүүлэгшээр депутат Д. Т. Шепилов, Түрүүлэгшын орлогшоор депутадууд О. В. Куусинен, М. А. Яснов гэгшэд һунгагдаа. Парламентнууд хоорондын Союзай Соведтэ хабаадаха түлөөлэгшэдөөр депутадууд М. А. Михайлов, Ю. И. Палецкис гэгшэд һунгагдаһан байна.

СССР-эй национальна парламентска группын бии болгогдоһон тухай, Парламентнууд хоорондын Союзда тэрээнэй оролго тухай Парламентнууд хоорондын Союзда мэдээсэхыень саг зуурын Бюродо даалгагдаа.

МҮРЫСӨӨНЭЙ ЭРШЫЕ УЛАМ ШАНГАДХАЯ!

Шэнэ арга хэрэглэнэ

Орон доторoo суута гараһан солото новатор Василий Колёсовой ажалай дүй дүршэл Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой цехүүдтэ һүүлэй үедэ үргэнөөр хэрэглэгдэжэ байна. Түмэрые ехэ хүсөөр түргэн отолхо талаар заводой начальнигай тусхай приказ гараһан байгаа. Паровозо-механическа, арматурна, инструментальна болон бусад цехүүдтэ хэдэн олон станогууд, түмэрые түргөөр отолхо аргада оруулагданхай. Эдэ станогуудай отолуурнуудынь керамическа пластинкануудтай юм. Тиимэһээ түмэрые ехэ хүсөөр отолходо элэдэггүй, мохоордогшьегүй байна.

Мүнөө энэ түрүү аргые үйлэдбэри дээрэ үргэнөөр хэрэглэхын тула технические һуралсал эмхидхэгдээ. Энээндэ заводой токарьнууд барандаа шахуу хабаадалсана: Тиин ажалай түрүүшүүлэй хүдэлмэриин баян дүй дүршэлтэй һайнаар танилсажа, токарьнууд ажалайнгаа бүтээсые нилээд дээшэлүүлжэ байна. Механическа цехын токарь В. Мурысин, арматурна цехын токарь Э. Качунас, инструментальна цехын токарь В. Поздеев болон бусад новатор Колёсовой арга методээр хүдэлмэрилдэг болоһон тухайгаа эндэ һурагшадта хөөрэхэһөө гадна, тэрээнээ станок дээрэ практическаар харуулна. Эдэ нүхэд барандаа социалистическэ мүрысөөнэй түрүүшүүл юм. Тэдэнэр табанжэлэйнгээ даалгабарита түсэбүүдые үни хада дүүргэнхэй.

Б. Степанов.

Шэнэ продукци үйлэдбэрилнэ

Бурмонпромсоведэй системын Коментернын нэрэмжэтэ олзоборилгын артелиин (Улан-Удэ) гэшүүд продукци үйлэдбэрилхэ табадахи табанжэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө шангаар тэмсэжэ байна. Артелиин хүдэлмэришэд ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлхэтэйгээ хамта үйлэдбэрилэн гаргадаг продукциингаа ассортиментые олошоруулна. Һаяхан тус артелиинхид эхэнэрэй ботинка ба спортивна тапочкануудые түрүүшынхеэ үйлэдбэрилжэ городой магазинуудта тушааба.

Энэ шэнэ продукци үйлэдбэрилхын тулада тусхай түхеэрэлгэ хэгдэһэн юм. Хэдэн һарын урда тээ № 2 цехтэ гидравлическа пресс, гутал уллаха станок болон бусад түхеэрэлгэнүүд тодхогдоһон байгаа. Артелиин технорук нүхэр Чирков, цехые даагша нүхэр Хлиханов, мастер Копылов гэгшэд гутал оёлгоор шэнэ технологи нэбтэрүүлхын түлөө ехэхэн оролдолго гаргаһан байна. Мүнөө тус артелиинхид няамал улатай ботинкануудые хэжэ эхилэнхэй. Энэ цехын ажалай бүтээсэ аяар 25 процентээр дээшэлбэ. Хүдэлмэришэд нүхэд Карнаухов, Судомойкин, Милеев болон бусад социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Эдэ нүхэд халаан соо тус бүридөө 10 паар тапочка оёжо, халаанайнгаа нормые 150 процент дүүргэнэ.

Артелиин гэшүүд һаяхан болоһон үйлэдбэриингөө суглаан дээрэ урид абаһан социалистическэ уялгаяа хаража үзөөд, табадахи табанжэлэй даалгабарита түсэбые бүри сентябрь һара соо дүүргэхэ гэжэ тогтообо. Тэдэнэрэй шэнээр абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхэнь лабтай.

И. Клиновская.

Хахад жэлэйнгээ түсэб дүүргэбэ

Мүнөө предприяти бүхэнэй коллектив продукци үйлэдбэрилхэ табанжэлэйнгээ түсэбые уридшалан дүүргэхын түлөө шангаар тэмсэжэ байна. Тэрэ тоодо Улан-Удын модоной заводой хүдэлмэришэд бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн хүдэлмэрилжэ, табанжэлэйнгээ даалгабариие болзорһоонь 7 һара урид дүүргээ һэн. Эдэ үдэрнүүдтэ тус заводойхид мүрысөөнэй эршые улам шангадхажа байна. Тиин валовой продукци үйлэдбэрилхэ хахад жэлэйнгээ түсэбые июниин 28-да сүм дүүргэбэ. Эндэ мастер нүхэр Горячкинай хүтэлбэрилдэг халаанайхид модо хюрөөдэлгэ дээрэ түрүүлжэ ябана. Эдэнэрэй хюрөөдэн гаргаһан модон материал ороной-мнай хүдөө ажахын машина бүтээлгын заводуудта эльгээгдэнэ.

Эдэ үдэрнүүдтэ үдэ голоор урадхуулагдаһан модон улам ехээр ерэжэ байна. Тиимэһээ заводой ехэнхи хүсэн уһан сооһоо модо гаргалгада табигданхай. «Модые уһан соо удаан хэбтүүлэнгүйгөөр, түргөөр гаргаха гээшэ тон шухала» гэжэ мастер Иван Воробьев хөөрэнэ. Нүхэр Воробьевой хүтэлбэрилжэ байһан халаанай хүдэлмэришэд ажал ехэтэй энэ хүдэлмэридэ механизмуудые шадамараар хэрэглэнэ. Бригаданууд үдэрэйнгөө нормые үлүүлэн дүүргэнэ.

Заводой хүдэлмэришэд Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Ассамблейн хүндэлэлдэ зорюулан, хахад жэлэйнгээ даалгабариһаа гадуур 6 мянган кубометр барилгын материал, хайрсагуудай 400 кубометр хабтагай үйлэдбэрилэн гаргахын түлөө оролдожо байна.

Д. Аюшеев.

Ажалай вахтада жагсана

Арадай ажахыда хэрэглэгдэжэ байһан бүхы ашаануудай ехэнхи хубинь хэрэглэгшэдтээ түмэр замаар хүргэгдэдэг гэжэ мэдээжэ. Тиимэһээ манай түмэрзамшад ехэхэн үүргэ ээлнэ. Түмэр замай Гусиное Озеро станциин түмэрзамшад өөһэдынгөө һайндэрэй хүндэлэлдэ ашаа шэрэхэ табанжэлэйнгээ даалгабариие уридшалан дүүргэхэ зорилготойгоор ажалай вахтада жагсанхай. Тэдэнэй ашаа шэрэхэ һара бүриин түсэб үлүүлэн дүүргэгдэнэ.

«Еа 2230» паровозой машинист нүхэр Урнышев депогойнгоо коллектив соо хододоо түрүүлжэ ябана. Нүхэр Урнышев мэргэжэлээ дээшэлүүлхын түлөө саг үргэлжэ оролдодог, паровозоо хэзээдэшье аян замда бэлэн байлгадаг. Иигэжэ ажалдаа үнэн сэхээр хандадаг дээрэһээ паровозойнгоо ябасые хэдэн километрээр түргэдхэжэ, ашаа шэрэхэ графигаа уридлана.

Машинистнуудһаа мүн деподо хүдэлмэрилэгшэд гээгдэнэгүй. Тэдэнэр паровозуудые һайн шанартайгаар, саг болзор соонь заһабарилхын тулада ехэхэн оролдолго гаргана. Токарьнууд нүхэд Аблязов, Головин, Рудченко гэгшэд паровозно котёльнуудые заһабарилха зуураа халаан бүхэнэйнгөө нормые 150 процент дүүргэнэ.

Б. Тоенов.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Хүндэтэ үүргэеэ нэрэтэй солотойгоор дүүргэхэ

Ямаршье ажалда амжалта туйлахын тула олониитын дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха, ажалшадай зориг бадаруулха хэрэгтэй. Энэ хэрэгтэ агитатор тусгаар үүргэ дүүргэнэ.

Намайе колхозой партийна организаци племенной фермын һаалишадай дунда хүдэлхэ агитатор болгоо һэн. Тэрэ гэһээр табан һара үнгэрбэ. Энээхэн үе соо би һаалишадай дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри шадал зэргээрээ ябуулжа, нилээд дүршэл оложо байнаб.

Минии ябуулдаг агитационно хүдэлмэриин гол темэнүүд хадаа малажалһаа хайшан гэжэ ашаг шэмэ ехээр абаха тухай хөөрэлдөөнүүд болоно. Партиин ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолые нилээд удаан саг соо шудалаабди. Эгээн түрүүн Никита Сергеевич Хрущевой энэ Пленум дээрэ хэһэн элидхэлтэй танилсаабди. Һүүлээрнь нүхэр Хрущевой элидхэл тушаа Пленумэй абаһан тогтоол шудалһан байнабди. Эдээниие шудалхадаа тэрэнээ фермын малшадай хэжэ байһан ажалтай холбожо, дутуу дунданануудые элирүүлдэг, һү һаалгые дээшэлүүлхэ талаар хэрэглэгдээгүй байһан арга боломжо болон замууд тухай хөөрэлдэдэг байнабди.

Нэгэтэ фермын һаалишад намда иигэжэ хандаба: — Манай һаадаг үнеэд симментальска үүлтэрэй гээшэ. Тиихэдэ Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой һаалишан нүхэр Цырендоржиевагай һаадаг үнеэд мүн лэ тиимэ үүлтэрэй. Нютагаймнай эрхэ байдалшье адлинууд хэбэртэй. Бидэшье, Цырендоржиевашье концентрированнэ болон шэмэтэ тэжээлээр үнеэдээ эдеэлүүлдэг байнабди. Теэд, ажалаймнай үрэ дүнгүүд тон хоёр ондоо. Нүхэр Цырендоржиева үнеэн бүриһөө 3000 гаран литр һү һаана. Тиихэдэ бидэнэр оройдоо 2000 гараниие һаадаг байнабди,—гэбэ.

Нүхэр Цырендоржиевагай дүй дүршэл тухай хөөрэлдөө тусгаар үнгэргэхэбди. Таанарай иимэ асуудалда харюу хүлеэһэптнай һайшаалтай... Энээн тухай удаадахи хөөрэлдөөндөө харюу үгэхэ байхабди,—гэжэ тэдэнэртэ харюусаа һэмби.

Уданшьегүй аймагай центр ерэхэдээ госплемрассаднигай селекционер-зоотехник нүхэр Фирсовтэй хөөрэлдэжэ, Долгор Цырендоржиевагай баян дүй дүршэл тухай би мэдэжэ абаа һэм. Тиихэдэ тэрэнэй дүй дүршэл тухай тусгаар плакат бии. Тэрэниие фермэдээ олоор абаа һэмди. Һүүлээрнь «Нүхэр Цырендоржиевагай һү ехээр һаалгын дүй дүршэл тухай» гэһэн темээр хөөрэлдөө хоёр дахин үнгэргэһэн байнабди. Иимэ темээр хөөрэлдөө үнгэргэхэдэмнии МТС-һээ манай колхоздо ажалладаг зоотехник Бато Аюшеевич Борисов туһална.

Урдань өөрөө үнеэ һаажа үзэһэн бэшэ хадаа иимэ темэнүүдээр хөөрэлдөө үнгэргэхэдэ ехэ бэрхэтэй байдаг. Тэрээн дээрэһээ үнеэдһээ һү һааха тухай хөөрэлдөө бэлэдхэхэдээ, зоотехнигүүдһээ туһаламжа, зүбшэл ходо абадагби.

Хөөрэлдөөнүүдые үйлэдбэриин темэнүүдһээ гадна, мүн уласхоорондын асуудалаар үнгэргэдэгбди. Мэнэ һаяхан «СССР болбол эб найрамдалай түшэг тулгуури мүн» гэһэн темээр хөөрэлдөөбди. Энэ темээр ойлгоһон, мэдэһэнээ малшад өөһэдөө хөөрэһэн байна. Ойлгогдоогүй байһан асуудалнуудаа һайса һуража абаа.

Мүн тэрэшэлэн естественно-научна темээр хөөрэлдэдэг байнабди. Жэшээлхэдэ, «Һолонго гэжэ юуб» гэһэн темээр мэнэ һаяхан хөөрэлдөөн хэгдээ. Тиихэдээ энээн тухай «Бурят-Монголой үнэн» газетэдэ толилогдоһон материалые хэрэглээбди.

Хөөрэлдөөнүүдые би неделидээ хоёр дахин үнгэргэдэг байнаб. Һонирхолтой темэнүүдээр хөөрэлдөө шадажа үнгэргэхэдэ хүнүүд олоороо суглардаг, эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг юм.

Үбэлдөө манай фермэ колхозой центртэ байрладаг. Тэндэмнай һайнаар түхеэрэгдэһэн улаан булан хүдэлмэрилдэг байгаа. Зундаа Доодо-Хүнды гэжэ газарта нүүжэ ерэдэгбди. Эндэмнай улаан булан үгы. Тэрэ ехэ бэрхэтэй байгаа. Харуулан ойлгуулха агитациие үргэнөөр хэрэглэхэ гэхэдэ, тэрэниие няаха, тодхохо газар олдодоггүй. Тиибэ яабашье лозунг, плакат болон диаграммануудые һаалишадай һуудаг гэрнүүд соогууршье няадаг байнаб.

Фермымнай һаалишад мүнөө түлэг дундаа мүрысэжэ байна. Тэдэнэй һааһан һүнэй хэмжээн үдэр бүри показателиин доскада бэшэгдэнэ. Гадна, эндэмнай «Дайшалхы хуудаһан» долоон хоног бүри гаргагдадаг. Социалистическэ мүрысөөнэй ябаса тухай асуудалнуудые ганса «Дайшалхы хуудаһануудта» бэшэдэг бэшэ, мүн һаалишадай үйлэдбэриин суглаан дээрэ хэлсэдэгбди.

Фермын хүдэлмэришэдэй дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэриие саг үргэлжэ ябуулхада үйлэдбэриин үрэ дүнгүүд һураггүй дээшэлжэ, һаалишадаймнай эдэбхи хэшээл урган дэбжэнэ. Нёдондоной хидо орходоо мүнөө жэл һүнэй гараса ханигүй дээшэлээ. Жэшээлхэдэ, һаалишан Мария Сергеевна Пикулова үнгэрэгшэ жэлдэ дааһан 11 үнеэнэйнгээ тус бүриһөөнь 2300 литр һү һааһан байгаа, тиихэдэ мүнөө жэлэй 8 һарын туршада энэ һаалишан 2052 литр һү һаагаа.

Мүн һаалишад Дампилова, Аверина, Югова гэгшэд нёдондо жэлэйхидэ орходоо ханигүй ехэ һү һаажа байна.

Е. Бимбаева, Сэлэнгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин агитатор.

Залуу бэшэгшэдэй ЗОХЁОЛНУУДҺАА

Дондок УЛЗЫТУЕВ

Ошохом бишье стан...

«Хөөһэтэйхэн айрагытнай
буйлуулнаб даа» гэһэн
Хүхын донгодоон
Хүбшэ тайга зэдэлгээ...
«Хөөрэхэн инаг басагадытнай
хүлгүүлнэб даа» гэһэн
Хүбүүнэй омог дуун
Хүнэй сэдьхэл хүдэлгөө...
О! Хүхын дуун—
донгодоон,
Одоол хүрэжэ ерээ...
Ошохом бишье стан —
инагтаа
Оодор табяад хээрээрээ...

Колхозоймнай садай мойһон
Тээсгэн сэсэглээд,
Хотон тээшээ
Хоншууханаар анхилаа.
Хүхэ сэнхир пулаад бооһон
Басагад зэргэлээд,
Клуб тээшээ
Хүбүүдтэеэ алхалаа...
О! Хүхын дуун —
донгодоон
Одоол хүрэжэ ерээ...
Ошохом бишье стан —
инагтаа
Оодор табяад хээрээрээ!

Инагтаа

Дуулыш, инаг,
Дуранайм дээжын дуһалхы—
Дурлаһан хүбүүнэй
Зүрхэ сэдьхэлэй сохилхы!
Харыш, инаг,
Халуун дуранай үеые —
Хабарай сагай
Хонгор дуулим үдэшые.
Үнэр баян
Үргэн һайхан нютагтаа
Хуби заяан,
Жаргал золнай ниилэхэ аалам.

Наашань үгыш,
Налгай зөөлэн гарнуудаа
Наһанайш заяан
Намтай сугтаа байгаа аалам.
Хэлыш намдаа
Ханилан ябамаар басагамни
Хэды саг соо
Жаргал хүлеэн ябахабиб?
Залуухан хасарыш
Инагай ёһоор, амарагни,
Хэзээ озон,
Сээжэн дээрээ табихабиб?

Харюу

Дурлаһан басаганһаа
Харюу абааб, зүгөөр
Даншье богони байгаа даа,
Тэрэ бэшэгынь,
Тэмдэглээ ажабайдалаа
Нэгэ хэды үгөөр.
Тиигээд лэ дүүрэшоо
Бүхы һониниинь.
Удаан хүлеэгдэһэн
Басаганай энэ харюу
Урдаа баряад лэ
Би һуутараа бодооб:

«Юундэ зобонобиб?
Намда дурагүй ха юм.
Юрэдөө, бэшэг бэшэхэеэ
Болёоб одоол!»
Гэбэшье... хуудаһан дээрэ
Гэнтэ харажархибаб—
Гурбан дуһалай
Шарлашаһан толбонууды.
Юундэшьеб шэшэрэн,
Мэдэрэлээрээ таажархибаб
Юрын дулаахан
Инаг дуранай нёлбоһоды...

Уранзурагай нүүдэл выставкэ

Советскэ уранзураашадай оргкомитедэй болон СССР-эй уранзурагай фондын эмхидхэһэн уранзурагай московско нүүдэл выставкэ Бурят-Монголой уранзураашадай Союзай байшан соо һаяхан нээгдээ.

Энэ выставкэ дээрэ уранзурагай болон графикын 110 экспонадууд табяатай. Идейнэ талаараа һайн, уранһайханаар зурагдаһан портредүүд, каррекатуранууд болон байгаалиие харуулһан зурагууд уранзураашадай Союзай байшангай бүхы залнуудые эзэлэнхэй. Эдэнэй дунда мэдээжэ уранзураашад: СССР-эй арадай уранзурааша, Уранзурагай академиин президент, Сталинска шангай лауреат А. Герасимовай зураһан «Сэсэгүүд», Уранзурагай академиин гэшүүн-корреспондент, Сталинска шангай лауреат А. Грицайн «Пейзаж», РСФСР-эй арадай уранзурааша, Сталинска шангай лауреат В. Яковлевай «Кухни соо», Сталинска шангай лауреат Н. Чебаковой «Павлик Морозов», уранзурааша А. Варламовай «В. И. Ленин үхибүүдэй дунда» гэһэн ба бусад бэлигтэй уранзураашадай зохёолнууд эндэ харуулагдана.

Энэ нүүдэл выставкэ манай республикын уранзураашадай творческо ургалтада ехэхэн нүлөө үзүүлхэ байна. Манай уранзураашад эндэ табигдаһан зохёолнуудһаа тобшолол хэжэ, ажабайдалые улам гүнзэгыгөөр харуулха тушаа оролдосотой һайнаар саашадаа ажаллаха юм. Тэрэшэлэн манай городой ажалшад энэ выставкые тон һонирхожо хараха зуураа, уранзурагай искусствын талаар өөһэдынгөө мэдэрэл, эрдэмээ дээшэлүүлнэ. Эдэнэр уран гоё найруулгатай, идейнэ гүнзэгы удхатай зурагуудые зохёон бэшэхэ эрилтэ республикын уранзураашадта табина.

Ф. Балдаев, уранзурааша.

Үбһэ хуряалгадаа бэлэн бэшэ

Мүнөө Мухаршэбэрэй аймагай колхозуудай сабшалан дээгүүр ябахада зарим газартаа түүбэрилэн сабшахаар болошоһон үдхэн һайн ногоон ургажа байна. Үбһэ хуряалгые бэлэдхэл һайнтайгаар угтаал һаа, энэ шухала хүдэлмэри саг болзортоо, шанар һайнтайгаар үнгэргэгдэдэг. Тиимэһээ бидэнэр һаяхан Мухаршэбэрэй аймагай Молотовой, Булганинай нэрэмжэтэ колхозуудай бригадануудаар ябажа, үбһэ хуряалгада бэлэдхэлэй асуудалаар һонирхобобди.

Молотовой нэрэмжэтэ колхозой таряанажалай гурбадахи бригадада ошоходомнай тус бригадын кузнецын дэргэдэ эзэн бусаар хаягдашаһан хэдэн эбдэрхэй тэргын мөөрнүүд, улаан жэбэ болошоһон сенокосилка хэбтэбэ. Кузнецын хажууда байһан үбгэжөөл Дагбадоржо Дабаевтай хөөрэлдэхэдэмнай: — Үбһэ хуряалгада бэлэдхэл манай бригадада мүнөө дээрээ эхилээгүй байна гэхэдэ болохо, үбһэнэй машинанууд дэлхэйн дүрбэн зүг тээшэ тарашоо юм бээзэ,—гэжэ хэлэбэ. Тэрэ үедэ тус бригадын түмэршэ дархан Доржо Жанаев ерэжэ, үбһэ хуряалгада хэр зэргэ бэлэдхэгдэжэ байһан тухай тодорхойгоор хөөрэжэ үгэбэ.

—Сэхыень хэлэхэдэ, бригадамнай үбһэ хуряалгада бэлэдхэжэ эхилээдүй. Үбһэнэй сенокосилканууд, морин тармуурнууд иишэ тиишээ тарашоо. Бригадын дүрбэн сенокосилкын оройдоо нэгэниинь эндэ асарагдаад байна, — гэжэ нүхэр Жанаев хөөрэнэ.

Мүнөө хүрэтэр үбһэ хуряалгада бэлэдхэлэй бусадшье хүдэлмэридэ энэ бригада эхилжэ ороогүй байһаар. Тус бригадын бригадир Б. Дабаев Хонхолойн МТС-эй үбһэнэй машинануудта найдашоод, энэ гэхэ юумэ хэнэгүй. Мүн иимэрхүү дутагдалнууд тус колхозой таряанажалай нэгэдэхи, хоёрдохи бригадануудта бии байна. Энэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд, тусхайлбал, правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Семенов, партийна эхин организациин секретарь нүхэр Бальжинимаев гэгшэд МТС-эй механизмуудые хаража һурамхи болошоод, колхозойнгоо арга боломжонуудые элсүүлэн, үбһэ хуряалга дээрэ хэрэглэхын хойноһоо оролдолго хүсэеэ гаргадаггүй. Тиимэһээ тус колхозой 10 гаран сенокосилкануудые заһабарилга мүртэйгөөр эхилээдүй байна. Мүн тармуур, аса гэхэ мэтын гар зэр зэмсэгүүд һаянайл хэгдэжэ эхилээ.

Мүн энэ колхозойхиһоо үшөөшье ехэ дутагдалнууд Булганинай нэрэмжэтэ колхозой таряанажалай нэгэдэхи, гурбадахи бригаданудта үзэгдэбэ. Тус колхозой Галтай гэжэ ногагта сабшалангай газар тон ехэ юм. МТС-эй үбһэ хуряалгын машинануудһаа гадна, энэ колхоздо бии байгаа хэдэн сенокосилканууд хүдэлмэрилхэ байна. Теэд мүнөөшье хүрэтэр эдэ бригадануудай үбһэ хуряалгын машинануудта түмэршэ дархашуул гараа хүргөөдүй байна. Нэгэдэхи комплексно бригадын тоо бүридхэлшэ Самбу Цыбикжанов энээн тушаа хөөрэхэдөө: «үбһэнэйнгөө машинануудые заһаха аад, түмэршэ дархан үгыбди. Дүрбэдэхи бригадаһаа түмэршэ дархан Дугаа Цыренов ерэжэ, сенокосилкануудыемнай заһаха юм гэлсэгшэ. Теэд тэрэ хүмнай мүнөөшье хүрэтэр үгы даа»—гэжэ мэдүүлнэ.

Тэрэшэлэн таряанажалай гурбадахи бригада ерэхэдэмнай кузнецын дэргэдэ түмэршэ дархан Бадмажап Цыренгармаев байба:

— Бригадамнай мүнөө дээрээ гансал энэ ори ганса сенокосилкатай. Энээнэй урда жэлнүүдтэ таба—зургаан сенокосилка бии юм һэн, теэд бэшэниинь яашоо юм, мэдэхын аргагүй. Мүнөө дээрээ гансал энэ сенокосилка үлөө. Тиигэншье мүртөө хүсэд бэшэ, харин элдэб олон шэнэ частьнууд хэрэгтэй байна. Теэд хэрэгтэй частьнуудые манай колхоз худалдажа абанагүй,—гэжэ хөөрэнэ. Үбһэ хуряалгые эмхитэй һайнаар захалаад, богони болзор соо түгэсхэхэ дүүрэн аргатай энэ хоёр колхозууд тэжээл бэлэдхэлдэ бэлэн болоогүй байна.

Гадна, эгээ мүнөө үедэ набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ тон таатай саг ябажа байна. Гэбэшье, энэ хүдэлмэри эдэ колхозуудта эмхидхэгдээгүй байһаар.

Г. Чимитов,
Б. Дымбрылов.

Комсомольско-залуушуулай түрүү бригада

И. В. Русановай хүтэлбэрилдэг комсомольско-залуушуулай тракторна бригада Закаменай аймагай холын гурбан — «Победа», Хрущевой, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозуудые хангадаг юм. Энэ бригадынхид хабарай тарилгын эхеэр Закаменай МТС-эй тракторна бригаданудай хоорондо дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ дундахануур ябадаг байгаа. Харин нэгэтэ хабарай тарилгын түлэг дундаа ябажа байха үедэ бригадын суглаан боложо, комсомолецууд болон залуушуул хүдэлмэридөө бии байһан ехэхэн дутагдалнуудые элирүүлһэн юм. Тэрэ суглаан дээрэ бригадынхид түрүү һуурнин түлөө шангаар тэмсэхэ гэжэ шиидхээ һэн. Тэрэ гэһээр удааншье саг үнгэрэнгүй июнь һара соо тус бригадада МТС-эй дирекци, партийна организаци болон хүдэлмэришэдэй комитедэй дамжуулгын Улаан туг үгтөө. Комсомолец Михаил Русанов ХТЗ-НАТИ трактораар халаан соогоо 300 холо гаран гектар зөөлэн хахалалга хэжэ һайн амжалта туйлаба.

Мүнөө энэ бригадынхид шэнэ ба боро газарнуудые элдүүрилжэ, пар хахалжа, кукурузынгаа хойноһоо харууһалжа байна. Һүүлэй үдэрнүүдтэ бригадынхид үбһэ хуряалгадаа эршэмтэйгээр бэлэдхэжэ захалба. Бригадын үбһэ хуряалгын тракторна агрегадууд хэдэхэн хоногһоо сабшалан дээрэ гараханъ.

С. Попов, Закаменай МТС-эй партийна организациин секретарь.

Доржойн алдуу

(Үргэлжэлэл)

Заримдаа яаһан жэгтэй байдаг гээшэб, хүнэй нэрэ хүндэнь заримдаа яаһан түргэнөөр һалашадаг гээшэб?! Доржой һаяхан лэ МТС соогоо эрхим тракториствуудай тоодо ябаа. Теэд мүнөө нэрэһээнь юуншье үлөөгүй, мүйлын хөөһэн шэнгеэр һалашоо. Тээсгэн һая болоһон тракторна бригадын үйлэдбэриин зүблөөн дээрэ трактористнууд, прицепщигүүд бултадаа Доржойе шоо үзөө. Главна агроном Гармаевай, партийна организациин секретарь Матвеевэй, тиигээд механизаторнууд Дарицу Гатапова, Мүнхэ Жаргалов болон бусадай хэлэһэн үгэнүүдые һанахадаа, Доржойн нюрга руу хүйтэ даажа, нюурынь галда шаруулжа байһандал, баһа дахин халуу бусалба.

«Нөөхил хуушанайнгаа янзаар хүдэлмэрилхые оролдодог хүнүүд манай дунда үшөөл бии. Тэдэ хүнүүд газараа гүйхэнөөршье хахалжархихада, далан шушуурш ье гаргажархихада хамаагүй гэжэ бододог. Бэлэхэнээр хэхэ—схэхэнээр абаха гэһэн хомхой хоблог һаналда баригдаһан дээрэһээ тэдэнэр иимэ хүнгэхэн замда ороно гээшэ ха. Эрхим тракторист нуудай нэгэн гэжэ манай һанажа ябаһан Доржой Донгитовай иимэ халирхай замда ороһониинь аргагүй гэмшэлтэй байна. Энээниинь саг соонь элирүүлээгүй, заһажа шадаагүй хадаа, бидэнэршье зэмэтэй гээшэбди. Олон гектар газар гутаалгаабди. Володя хэлэхэдээ, пар хахалалгын эхилхэһээ шахуу иимэрхүүгээр хахалдаг байгаабди гэнэ. Бригадир Бадма Тоглоев агротехникэ эбдэлгые зайсуулха, хэмжээ абаха хүн аад, харин тэрэниинь нюуха, далдалха гэжэ оролдоо. Тракторна бригадын бригадирай ба трактористын хүндэтэ үүргые дүүргэжэ шадаагүй эдэ хоёр голодоһо гаргагшадые хүдэлмэриһөөнь сүлөөлхэ гэжэ МТС-эй дирекци шиидэбэ. Шэнэ газар хахалалгада табинт гэһэн Донгитовай туйлтада мүн лэ хангалтатай харюу үгтэхэгүй байна. Манай эгээн үнэн сэхэ хүбүүд, басагад, эрхим механизаторнууд иимэ газар элдүүрилгэдэ табигдаха гээшэ!» Иигэжэ байжа главна агроном Гармаевай хэлэхэлээр Дарицу тодожо абан, нэмээ:

—Дирекци тон зүб шиидхээ. Доржой гээшэмнай миил голодоһо гаргадаг хүн бэшэ, үшөө мэхэшэн гээшэл. Тиимэ, тиимэ! Оройдоол хара мэхэшэн, өөдэгүй амитан байгаал. Үгы, хаанаһаа һанаа юм, гүйхэнөөр хахалжа ябатараа, хүнэй харагдахада, гүнзэгы болгоодхидог байба. Иимэ мэхэ гоходо үшөө энэ залуу хүбүүе һургажа ябаал. Үгы даа, энэниие хүлисэжэ болохогүй! Голодоһо гаргагшадые поли дээрэһээ намнадаг байхаар хүдэлмэреэ табиха ёһотойбди гэжэ партиин айкомой секретарь газетэдэ хэблэһэн статья соогоо бэшээ хамнай. Доржо Бадма хоёрые полиһоо намнаха хэрэгтэй. Голодоһо гаргагшадта шэнэ газар хахалалгые яашье даалгажа болохогүй. Шэнэ газар гутаажа, тэндэ үрмэдэһэ жэрмэдэһэ ургуулха эрхэгүйбди. Дирекциин приказ тон зүб, саг соогоо гараа гэжэ тоолоноб...

Механизаторнуудай хэлэһэн үгэнүүд мүнөө хүрэтэрөө Доржойн шэхэндэ ханхинажа байна.

«Һайн нүхэр гэжэ һанажа ябаһан Мүнхэшье намайе бузарлалсаа, хүн бэшэ болголсоо. Бригадир Бадмые хэлэлтэшьегүй, өөрынгөө түлөө үхөөгүйхэн шэшэржэ байна бэшэ һэн гү. «Министерстводэ, айкомдо мэдүүлхэб, гомдохоб! Иихэ эрхэгүйт!» гэжэ байжа хашхараа һэм. Теэд хаана мүргэхэ, гомдохобши, өөрөө гэмтэй һэн хойноо». Иимэ бодолнууд Доржойн толгой соо үймэлдэнэ, хөөрсэгэнэнэ. Бодолгодо хатажа, хатайртаһан Доржой долоон хоногто гэрһээ гарангүй, тээсгэнэй шанга зүблөөн тухай үдэр һүнигүй, дахин дахин һанажа, өөрыгөө хэхэ бариха газараа оложо ядан хэбтэбэ. Теэд сэбэр агаараар амилха дуран хүрэжэ, тэсэшэгүй болоходонь, мүнөөдэр, хүнүүдтэй ушархагүйн тула харанхы болоһон хойно, түрүүшынхеэ газаа гараад, аляархуугаар эмнисэгээлдэһэн огторгойн олон түмэн одо мүшэдые һайхашаан, талын хүгжэм шагнажа һууба. Тэндэһээ пар хахалжа ябаһан тракторнуудай хүсэтэ абяан хүнхинэнэ, харгыгаар машинануудай электропнодэнүүд зурагашалдана, МТС тээһээ түмэрэй наярхань, локомобилиин хүдэлхэнь һонороор дуулдана. Энэ һайхан талын хүгжэм дуулахадаа эжэлүүдгүй трактор хүлэгтөө һууха дуранинь хүрэнэ. Тиин байтараа баһа дахин бодолгодоо хатажа, үйлсөөр хэнэй ябахыешье ойлгоногүй...

—Ээ... Даляа шиигтэһэн бүргэд үйдажа, гашуудажа һууна гүш? Һа-ha-ha,—гэһэн абяан гэнтэ хажууданъ дуулдаба. Ама һайсахан халамгай Бадма ойронь ерэжэ, һандали дээрэ һалд һуугаад, Доржойн дала мүрые альгадасагаан, убайгүйгөөр шашаба: — Онгосогүй болоһон загаһашан тэнгэриин мүшэ тооложо һууна гүш? Һа-һа юрэдөө... Ехээр һанаагаа бү зобол даа, хая саашань. МТС-тэ хүдэлөөшьегүй һаа, хохидоодхихогүйбди. Колхоздоо ошоод, хониной бригадир болоод хэбтүүжэм. Тэрэшье тэрэ, тэхэшье ямаан. Оросы гэртэ, энээхэниие тэһэлээдхие...

Бадма Тоглоев үмдэнэйнгөө хармаанһаа хахадай шэлтэй хара архи гаргаба, тиигээд үшөө нүгөөдэ пунсэгэр хармаанаа альгадаад абаба. Доржой тэдэниинень халта хараад, балайшье һүзэгтэй бэшэ хэбэртэй, һууриһаа хүдэлэнгүй, ондоо тээшээ шэртэн ехэл бодолгото болоһон янзатай һууба.

— Зай, Доржой, бодыш даа, — гээд, Бадма Доржойн хамсыһаа татаба. — Орожо гунигаа энээгээр даруулаял...

Доржой ехээр һанаа алдан дуугарба:

— Шамтай энэ муухай хара уһыешни залги залгиһаар, иимэ болоод байна бэшэ гүб? Архи ууха болоходоо—давай гэхэ аад лэ, абиртаад байхада, абяашье гарахагүй ямар нүхэр гээшэбши? Һаяын зүблөөн дээрэ намайе һунаажа байхадань, минии түлөө ши нэгэшье үгэ хэлээгүйлши...

— Зай... Доржой, хайрлыш, яана гээшэбши, юу хэлэнэ гээшэбши? Миниишни һүүл баһал мушхагдажа, таһараагүйхэн байгаа һэмнай. Мүнөө һүүлгүй болошоод ябахыем харанагүй аалши? Хамаг муу юумэн энэ бузар Гатабай басаганһаа гараа ха юм. Тэрэл гээшэ манай дайсан!

— Юрэдөө хайшаа юм даа, үшөө хүсэд ойлгоодүй байнаб. Дарицуе гэмнэлтэй гү? Али...

— Ээ... Доржой, юун мэдээжэ юумые таабаришалжа һуугаабши? Тэрэнэй мүргэжэ ябажа гүйгөөгүй һаа, иимэ юумэ болохогүй һэн. Мүнөө дээрээ тиигэжэ байг даа, хожом нэгэ дайралдуулхал бээзэбди! — гэжэ Бадма шодаргаа зангидан, үбдэгөө ёборсогообо.

— Зай ороеыл даа, — гээд, Доржой һанаа алдан, дурата дурагүйгөөр һууриһаа бодобо.—Энэ долоон хоног соо архиншье уугаад үзэбэб... Туһалнагүй...

— Туһалнагүй, — гээд Бадма Доржойн үгынь һажааажа, ёгтолон һагад дуугарба.

— Эх, онгосогүй загаһашан! Туһалаагүй һаань, балташан болыш, бүхэли үдэртөө түмэр наншажа үнжэхэш, үгы һаа, намтаяал ябыш. Хониной һүүл хүхөөд, архяар даруулжархидаг байхабди. Бишни үсэгэлдэр Долоон Нуурай колхоздо ошожо, түрүүлэгшэтэйнь хөөрэлдөөд ерээб. Һамганайм талаар түрэл болохо юм даа. Аргагүй ехээр баярлаба, архи мяхаар хүндэлбэ. Хониноймнай фермые даагшаар хүдэлыш гэжэ гуйба. Шамдашье зохид ажал олдохо, — гэжэ байжа Бадма шэбэнэн һагад һайрхуугаар дуугарна.

Тиигээд хоюулан дахасалдан, Доржойндо оробо. Гэр соонь харанхы, Доржойн эжы Янжима хүгшэн унтажа хэбтэбэ. Электролампа носоогоод, столдо һуужа, шэлэйнгээ тагладаһа абаад, архяа аягалбад. Уубад. Баһа уубад. Үшөө дахин аягалбад... Хамартаа мэнгэтэй Тоглоев Бадмын томо сагаан нюур тольбо улаан болошобо. Тоглоев ехэ ехээр шуухиржа һуутараа, гэнтэ уйлагаһан хоолойгоор дуугарба:

— Доржой, ши али тухай магтуулагша гээшэ һэмши! Теэд мүнөө харыш даа, ямар хүн ябаһан аад, ямар болоод байна гээшэбши? Ай, халагни халаг...

Доржойн үһэниинь үрзэгэд гэхэдэл гэжэ, нюдэниинь гэнтэ жаахан болоод, Бадмын һогтуу нюурые муухайгаар хараба.

— Хүнэй ямар болоһондо бү хүрэ! Дуулана гүш, хара нохой даһаа! — гэжэ Доржой шүдэнэйнгөө забһараар сухалтайгаар дуугарба. — Хамаг юумэн шамһаа гараа, тиигэжэ мэдээрэй. Гансал шамһаа тодхортоһон байхаб, тиигэжэ ойлгоорой.

— Үгы, юу хэлэнэш? Хайрлыш, Доржой! Юундэ намһаа гараха һэм. Юу, өөрөө өөртөө дайсан һэн гүб...

Бадмын шашахые шагна болиншье адли гэжэ һанаба хэбэртэй, Доржой рюмкэтэй архяашье уунгүй, саашаа эрьежэ, харанхы сонхоороо шагаан, бодолгото болон һууба. «Бадмын үгэ дуулажа, тэрээнтэй архи уудаггүй байгаа һаа, Бадмын шангахан бригадир байгаа һаань, магад иимэ буруу юумэ хэхэшьегүй байгаа ёһотойб даа»,—гэжэ Доржой бодоно.

—Шимни хэдыдээ иимэ һүрхэй болоодхибош? Буруу хараад, хэлээ хатаад, намтаяа зугаалхаяашье болёодхибо гүш? Өө... Доржой, наашаа харыш даа, архяа ууял даа, — гэжэ байжа һогтуу Бадмын шашахые Доржой дуулаханшье һүзэггүй байба.

—Холодыш саашаа,—гэһэн бээрээ Бадма үлэгшэ архяа шабхажа, гансааран уугаад, һөөлдэнгир муухай хоолойгоор дуу дуулана.

* * *

... Заха хизааргүй үргэн талаар томо гэгшын гусеничнэ трактор һолжорно. Жэгдэ бэшэ газарта эгээл танк шэнгеэр иишэ тиишээ хэлтынэ, хэлбэлзэнэ. Тэрэнэй гусеницанууд доогуур мүнөөхи заха хизааргүй үргэн тала үрэбхиюулһэндэл адляар орожол орожол ябана, хахалһан газар дээрэнь тэрэ дары таряан ургажа, үбсүүсээ үндэр болошоод, томо колосуудаа үлгыдэн долгилно. Тиигээд тэрэ трактор сэб сэхэ тэрээн тээшэ ерэжэ, низа дараад гарахаяа забдана. Дээрэнь Дарицу һуунхай, теэд Доржойе обёорноошьегүй хэбэртэй. Моторой абяан улам бүри шангадана, улам бүри ойртоно. Доржой гүйхэ гэхэдээ, хүлынь газарта ниилдашаһан юм шэнги, гүйжэ шаданагүй. Трактор бүри ойронь хүрэжэ ерээд, ялагар гусеницануудынь Дор-

(Түгэсхэлынь 4-дэхи нюурта)

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ БҮХЭДЭЛХЭЙН АССАМБЛЕЙ ДЭЭРЭ

ХЕЛЬСИНКИ, июниин 29. (ТАСС). Франциин Национальна суглаанай депутат Пьер Кот үсэгэлдэр үдэрэй заседанида үгэ хэлээ гэжэ мэдээсэгдээ һэн.

Манинe эндэ хүндэлэн уриһанайнь түлөө эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведтэ үнэн зүрхэнһөө баясхалан хүргэнэб гэжэ Пьер Котын удаа үгэ хэлэһэн СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй түрүүлэгшэ В. Лацис хэлээ.

Дэлхэйн олохон оронуудай ба арадуудай түлөөлэгшэдэй хэлэһэн үгэнүүдые, политическэ, философско, шажан шүтэлгын талаар элдэб һанал бодолтой хүнүүдэй хэлэһэн үгэнүүдые ехэ анхаралтайгаар, сэдьхэлээ хүдэлгэн шагнааб гэжэ Лацис саашань хэлэбэ. Теэд үгэ хэлэгшэд бүхэн хүн түрэлтэнэй мүнөөнэй ба ерээдүйн хуби заяан тухай ехээр һанаагаа зобожо байһанаа, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал сахихын, дайнай аюулые зайсуулхын түлөө нэгэн һаналтайгаар эрмэлзэжэ байһанаа, атомна болон водородно зэбсэг хэрэглэхые һэдэгшэдтэ дураа гутажа байһанаа мэдүүлээ.

Хельсинкидэ боложо байһан Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Ассамблей хадаа Бүхэдэлхэйн түүхэдэхи гайхамшагта событи боложо хэтын хэтэдэ үлэхэ байна гэжэ мүнөөнэй заседанинуудай ябаса харуулна.

Индийскэ делегациие толгойлогшо Косамби трибунада гараад нигэжэ мэдүүлээ: амгаланаар харилсан ажаһууха табан принципүүдые Чжоу Энь-лай Неру хоёрой соносхоһон һоо хойшо нэгэ жэлэй ой гүйсэбэ. Эдэ табан принципүүдые Косамби уншажа үгөө. Косамбиин хэлэһэн энэ мэдээсэлые делегадууд нэрьемэ альга ташалгаар угтаһан байна.

Колумбийскэ делегаци толгойлогшо Диего Монтанья Куэльяр, Кубагай делегат Марта Фрайда, французска Суданай профсоюзуудай нэгэдэлэй генеральна секретарь Абдулла Диалло, Дорман (Израиль), Вертезаги (Итали), профессор Пурбодиннград (Индонези), Ибрагим Рашад (Египет), генерал Буксбаум (Бразили) гэгшэд заседани дээрэ мүн лэ үгэ хэлээ.

ХЕЛЬСИНКИ, июниин 29. (ТАСС-эй тусхай корр.). Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Ассамблейн үсэгэлдэр үдэшын заседанида Эндикотт (Канада) түрүүлэгшээр һуугаа.

Ассамблейн хүдэлмэрэ дүүргэхэ ойртожо байбашье, өөһэдынгөө һанал бодолые хөөрэжэ үгэхэ хүсэлтэй эб найрамдалай хүдэлөөнэй олохон ажал-ябуулагшад үгэ хэлэхэ хүнүүдэй список соо оронхой байна. Сагай дутамаг дээрэһээ зарим хүнүүд үгэ хэлэжэ үрьдихэгүй байна, тиимэһээ тэдэнэрэй хэлэхэ үгэ Ассамблейн бюллетеньнүүдтэ толилогдохо юм. Үгэ хэлэхэ арга боломжые олон хүнүүдтэ олгохын тула хэлэхэ үгэеэ бага болгохобди гэжэ олон хүнүүд мэдүүлээ.

Болгариин Арадай Суглаанай Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо Кирилл Клисурский үсэгэлдэр үдэшын заседанида түрүүлэн үгэ хэлээ. Болгаритай зэргэлээд байһан оронуудай территори дээрэ хэгдэжэ байгаа сэрэгэй хэмжээ-ябуулганууд Болгариин хүн зоной һанаае зобооно гэжэ тэрэ хэлээ. Мантай зэргэлээд байһан Турци Греци хоёр сэрэгэй плацдарм болгогдожо байна.

Эб найрамдалые сахиха, шэнэ дайе һүжэрөөлгэдэ һаад ушаруулха хэрэгтэ зорюулагдаһан бүхы хүсэл оролдолгые болгарска арад нэгэн дуугаар дэмжэхэ байна гэжэ Клисурский үгынгөө түгэсхэлдэ мэдүүлээ.

Залуушуул эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ бүхы оронуудта эдэбхитэйгээр хабаадалсана гэжэ Демократическа Залуушуулай Бүхэдэлхэйн Федерациин генеральна секретарь Жак Дени мэдүүлээ.

Митрополит Нифон Саба (Ливан), Тунисай түлөөлэгшэ Слиман Бен Слиман, Монголой Арадай Республикын делегациие толгойлогшо профессор Ширендыб, английска юрист Гарвей Мур, бирманска уран зохёолшо Такин Лай Маунг, Мадагаскарай түрмэнүүдтэ һуугшадые хамгаалха комитедэй генеральна секретарь г-жа Жизель Рабесаала, аргентинскэ делегациие толгойлогшо Гарсия Итурраспе, португальска ниитын ажал-ябуулагша, эб найрамдалай тала баригшадай хүдөөнэй хабаадагша (нэрьень мэдэгдүүлхэгүй тэрэ хүсэһэн байна), итальянска священник Андреа Гаджеро, эб найрамдалай тала баригшадай бүхэ-польско комитедэй түрүүлэгшэ Ивашкевич, японско профессор Икуо Ояма, Мумм Чун (Камбоджа), Бенуа Балла (Камерун), Бозорг Алави (Иран), Рамон Фрейере Писсано (Уругвай), Панро (Берег Слоновой Кости), Ландуайс (Франци), Айзенштадт (Израиль) гэгшэд заседани дээрэ мүн лэ үгэ хэлэһэн байна.

Түгэсхэлэй заседани

ХЕЛЬСИНКИ, июниин 29. (ТАСС-эй тусхай корр.). Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Ассамблейн түгэсхэлэй заседани мүнөөдэр Го Мо-жогой (Хитадай Арадай Республика) түрүүлэлгэ доро болобо. «Финляндидахи эб найрамдалай тала баригшад» гэжэ организациин түрүүлэгшэ Вяйне Мелтти түрүүлэн үгэ абаад, өөрынгөө оронoй эб найрамдалай тала баригшадай зүгһөө Ассамблейн делегадуудые дахинаа амаршалба.

Ассамблейн хүдэлмэри бэе бэеэ ойлголсолгын ба хани барисаанай оршон байдалда үнгэрбэ гэжэ Мелтти тэмдэглээд, энэ Ассамблейе зарлалга ба тэрээнэй хүдэлмэри хадаа эб найрамдалай түлөө саашанхи тэмсэлдэ финскэ арадые зоригжуулба гэжэ мэдүүлээ.

Удаань Ассамблей дээрэ байгуулагдаһан долоон комиссиин түрүүлэгшэнэр үгэ хэлэжэ, хэһэн хүдэлмэринөө дүнгүүд тухай, эдэ комиссинуудай батална шиидхэбэринүүд тухай делегадуудта мэдээсэв. Буу зэбсэг хуряалгаар ба атомна зэбсэг тушаа комиссиин зүгһөө Тупил Мегнад Саха (Инди) үгэ хэлээ. Атомна зэбсэг хорихо ба тэрээние усадхаха шухала, мүн атомна энергие амгалан ажалда хэрэглэхэ хэрэгтэй гэжэ комисси нэгэн һаналаар шиидэһэн байна.

Сэрэгэй блогууд болон аюулгүй байдал тухай асуудал тушаа комиссиин зүгһөө Жак Мадоль (Франци) үгэ хэлэһэн, национальна суверенитет болон эб найрамдал тухай асуудал тушаа комиссиин зүгһөө Селех Акиль (Сири), экономическа болон социальна проблемэнүүд тушаа комиссиин зүгһөө Жозе де Кастро (Бразили), бэе бэеынгээ культуратай танилсаха асуудал тушаа комиссиһаа Леонида Репачи (Итали), хүмүүжүүлгын ба залуушуулай асуудал тушаа комиссиһаа г-жа Рейерсон (Канада), харилсан ажаллалга ба эб найрамдалай хүсэнүүдэй ажал-ябуулга тушаа комиссиһаа Амброджо Донини (Итали) элидхэлнүүдые хэһэн байна.

Комиссинуудай түрүүлэгшэнэрэй бүхы мэдээсэлнүүд делегадуудай альга ташалгаар һайшаагдаа. Комиссинуудай бүхы дурадхалнууд, шиидхэбэринүүд болон һайшаагдаһан дурадхалнууд баталагдаба, саашада бүхы оронууд дотор тараагдаха байна гэжэ заседаниин түрүүлэгшэ мэдүүлбэ.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Генеральна секретарь Жан Лаффит мандатна комиссиин зүгһөө элидхэл хэжэ зууреа, 68 оронһоо ерэһэн 1841 делегат Ассамблейн хүдэлмэридэ хабаадаба гэжэ мэдээсэбэ.

Удаань Эммануэль д'Астье де Ла Вижери (Франци) гэгшэ Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Ассамблейн хандалгын текстые уншаба. Удаань делегат бүхэн голосовалба. Хандалгын текст баталагдаба. Голосованиин дүнгүүд нэрьемэ, үни удаан замхашагүй альга ташалга доро соносхогдобо.

Ассамблей дээрэ түгэсхэлэй үгые Го Мо-жо хэлэхэдээ Ассамблейн бүхы хүсэлнүүд бүхы дэлхэйн арадуудай хамтын оролдолгын ашаар бодотоор бэелүүлэгдэхэ байха гэжэ найдажа байһанаа мэдүүлээ.

— Эб найрамдал, хани барисаан мандаха болтогой!—гэһэн Го Мо-жогой һүүлшын үгэнүүд шанга альга ташалгаар угтагдаба. «Эб найрамдал мандаха болтогой!» гэһэн юрөөл зал дотор суурятана, оваци боложо, удаан үргэлжэлнэ.

ХЕЛЬСИНКИ, июниин 29. (ТАСС-эй тусхай корр.). Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Ассамблейн дүүрэһэнэй һүүлээр Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй секретариадай зарлаһан, эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөнэй национальна делегацинуудай суглаан болоо. Энэ суглаан дээрэ Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй шэнэ состав баталагдаа, тиихэдэ Эб найрамдалай Соведтэ кандидадуудые национальна делегацинууд дэбжүүлһэн байна.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Ассамблейн хандалга

Олониитын оролдолгын ашаар, агуу ехэ дүрбэн гүрэнэй толгойлогшонор 10 жэлэй турша соо түрүүшынхиеэ, дэлхэйн хоёр хубида хубаагдаһан эрхэ байдалда уулзахань. Хүн түрэлтэн тэдэнэртэ ехээр найдана. Бэе бэедээ этигэлсэдэггүй ябадалые дабаха гээшэ тэдэнэрэй түрүүшын үүргэ мүн.

68 оронoй түлөөлэгшэнэрые нэгэдүүлһэн эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Ассамблей хадаа гүрэнүүд арсалдаатай байбашье һаа, элдэб үзэл бодолой байбашье һаа, хэдэ хэдэн шухала асуудалнуудай талаар хэлсээн туйлагдаха болохо байна гэһэн найдабаринь бии болгоо, тиин мүнөө олон проблемэнүүдые хэлсээнэй үндэһөөр шиидхэжэ болохо байна.

Олониитэ хадаа хүсэ баримталдаг политикада эсэргүүсэн, сэрэгэй блогуудта, яаралтайгаар зэбсэгжэлгэдэ, атомна дайнай ехэ аюулда эсэргүүсэн бодоһон байна. Женевскэ хэлсээнүүд, Индо-Хитадта дайнай дүүрэлгэ, Бандунгска конференци, договороор баталуулагдаһан Австриин нейтралитет, белградска деклараци—эдэ бүгэдэ хадаа ниитын һанал бодолой һэргэһэнэй аша үрэ гээшэ, энэ хадаа правительствонуудай хараа бодол дотор элирэн харагдаа.

Дабагдашагүй арсалдаанһаа боложо, мүнөө хүрэтэр шиидхэгдээгүй үлэһэн, буу зэбсэг хуряалгын ба атомна зэбсэгэй асуудалаар хараа бодолнууд бэе бэедээ ехээр дүтэлөө, тиин хэлсээн хадаа зүбхэн лэ арюун хүсэл гаргаһанай ашаар туйлагдаха болоод байна.

Аюулгүй байдал тухай абажа харахада, Бандунгда болоһон конференциин баталһан принципүүд ниитын элдэб байгуулгатай оронуудай бүхэли түби дээрэ эбтэй амгаланаар хоорондоо харилсан ажабайлга Хитадай ба Индиин соносхоһон ёһонуудай үндэһөөр бэелүүлэгдэжэ болохо байна гэжэ харуулаа.

Дүрбэн гүрэнэй зүблөөн ниитын һаналые хэрбээ хараадаа абаа һаа, европейскэ бүхы гүрэнүүдэй аюулгүй байдалай хангагдажа, эдэ гүрэнүүдэй экономическа ба культурна талаараа һягтаар харилсан ажаллаха замда орохо тиимэ Европын байгуулгын түрүүшын шата болохо үүргэ байна гэжэ Хельсинкидэ болоһон Ассамблей хараалаа. Иимэ Европые байгуулха сэрэгэй алибаа бүлэгүүлэлгөөр гадуур лэ Германиин нэгэдүүлэгдэхэ, милитаризмын дахинаа һэргэхэ бодолгоһоо Германиин зайсуулагдаха ябадалтай холбоотой.

Энэ үзэл бодолтой зохилдуулагдан дүрбэн гүрэнэй зүблөөн хадаа Тайвань (Формоза) гэжэ хитадай арал һаа гадаадын сэрэгүүдые хэлсээнэй үндэһөөр гаргаха ябадалые бэлэдхэхэ зэргэтэй. Зүблөөн хадаа Индо-Хитад тухай Женевскэ хэлсээнүүдэй шангаар сахигдаха асуудалые хаража үзэхэ ёһотой. Тэрэ хадаа Хитадай Арадай Республикые өөрынгөө составта оруулан, ёһотой бүхэдэлхэйн шэнжэтэй болохо арга боломжые Нэгэдэмэл Нацануудай Организацида олгохо зэргэтэй.

Гэбэшье, хүйтэн дайнда дуратай этэгээдүүд үшөөл бии, тэдэнэр агуу ехэ дүрбэн гүрэнэй бэе бэедээ ойртолгодо эсэргүүсэн тэмсэнэ. Хельсинкидэ болоһон Ассамблей хадаа тэдэ этэгээдүүдтэ эсэргүүсэн тэмсэхыень, хэлсээндэ хабаадагшадые дэмжэхыень дэлхэйн бүхы оронуудай олониитые уряална. Бэе бэедээ этигэлсэдэггүй ябадалые үгы хэжэ, эб найрамдал хамгаалхын тулада нэгэн адли зорилго урдаа табиһан эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй, тусхайлбал, эб найрамдал хамгаалагша элдэб хүдэлөөнүүдэй, христианска ба социал-демократическа шэглэлэй политическэ томо организацинуудай өөһэдынгөө ябуулгые хэрбээ нэгэдүүлээ һаань, эб найрамдалай хэрэг одоошье илаха байна.

Уласхоорондын арсалдаануудые хэлбэришэгүйгөөр шиидхэжэ болохо байна, тиигэбэл арадуудай найдабари бэелүүлэгдэхэл.

Һурагшадай аяншалга

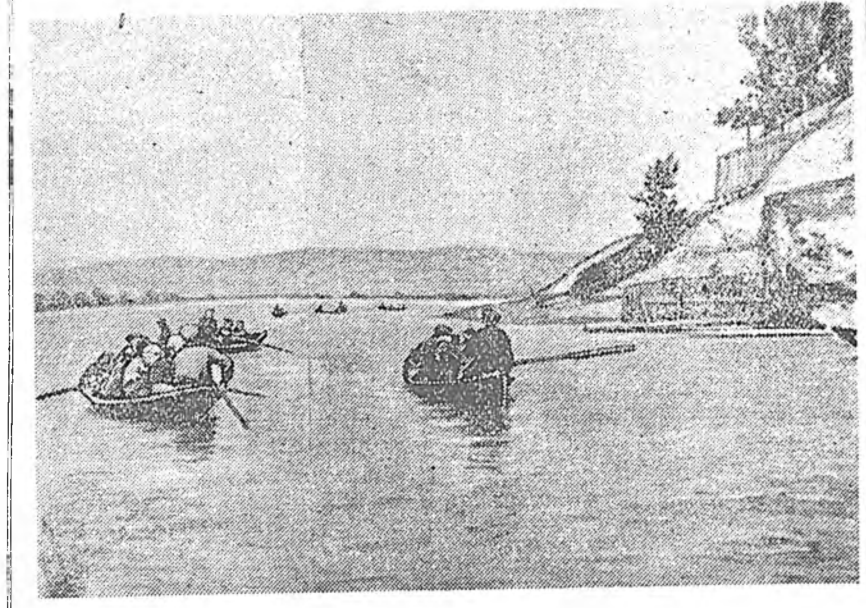

Һуралсалай жэл дүүрэжэ, пионерскэ зун захалба. Хүүгэд хаа хаанагүй: пионерскэ лагерьта, «Артегтэ» амарна, туристка аяншалгада гарана.

Һаяхан Улан-Удын 33-дахи дунда һургуулиин 36 һурагшад Улан-Удэ—Хярауз— Улан-Удэ маршруудаар туристска аяншалгада мордобо. Туристнууд эхэнхи замаа Сэлэнгэ мүрэн дээгүүр онгосоор тамархa, Кабанскын, Байкало-Кударын, Прибайкальска аймагууд соогуур ябагаар гаража, Байгал далай хүрэхэ юм. Бусахадаа Байгал далай дээгүүр Сэлэнгэ мүрэнэй адаг хүрэтэр катераар ерээд, «Маршал Чойбалсан» пароходоор Улан-Удээ бусаха байна.

Һурагшад аяншалгада ябаха зуураа, һургуулиингаа директор А. М. Гершевичын, уран һайханай хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Зубковой хүтэлбэри доро колхознигуудта, загаһашадта, модошодто концертнүүдые харуулха, ажал хүдэлмэридэнь туһаламжа үзүүлхэ юм. Мүн эдэ аймагуудай ба Байгал далайн байгаалиин баялигтай танилсаха, түүхэтэ газарнуудаар ябаха, ургамалнуудай ба хорхой сохын гербаринуудые суглуулха байна.

Мүнөө туристнууд Прибайкальска аймаг хүрөөд ябана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: һурагшадай аяншалгада мордолго.

Д. Балдановай фото-текст.

Велосипедистнүүдэй урилдаан

Велосипеднэ урилдаагаар Улан-Удэ городой түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн үнгэргэгдэбэ. Тэрээндэ «Буревестник», «Динамо», «Байкал», «Спартак», «Ажалай резервнүүд», «Урожай» обществонуудай командануд хабаадалсаа.

Үсэд шанга урилдаанай удаа «Буревестник» обществын команда түрүү, «Динамо»—2-дохи, «Байкал»—3-дахи һууринуудые эзэлээ.

Мүн эндэ урилдаанай велосипедүүдээр командна түрүү һууриин түлөө эрэшүүлэй 50, эхэнэрнүүдэй 25 километрын, мүн иимэ велосипедээр шоссейнэ харгы дээгүүр эрэшүүлэй 100 километрын, эхэнэрнүүдэй 25 километрын урилдаанууд болоо.

Харгын велосипедээр командна түрүү һууриин түлөө эрэшүүлэй 25 километрын ба шоссейнэ харгы дээгүүр 50 километрын, эхэнэрнүүдэй 15 ба 25 километрын урилдаан болоо. Эндэ бүхы дистанциин урилдаанудта түрүү һуури эзэлһэн «Буревестник» обществын команда шалгараа.

А. Игумнов.

США СССР хоёрой шатаршадай командануудай матч нээгдэбэ

США СССР хоёрой шатаршадай командануудай матч баярай оршон байдалда Москвада Союзуудай Байшангай Колонно залда июниин 28-да нээгдэбэ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физическэ культура ба спортын хэрэгүүдые эрхилхэ Комитедэй түрүүлэгшын орлогшо Д. Постников баярай суглаае нээгээ. США СССР хоёрой шатарай организацинууд хоорондоо хани барисаа байгуулһан байна гэжэ тэрэ хэлээ.

Уласхоорондын мастер В. Алаторцев Советскэ Союзай шатарай секциин үмэнэһөө айлшадые амаршалаа. Советскэ американска шатаршадай хоорондоо мүрысэлгэ заншал болоһон байна гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Нээгдэжэ байгаа энэ матч шатарай наадандa ехэ событи мүн болоно. Амжалта туйлахыень мүрысөөнэй бүхы хабаадагшадта В. Алаторцев хүсөө. Американска шатарай делегациие хүтэлбэрилэгшэ Р. Ривз гэгшэдэ үгэ үгтэбэ. Хүндэтэйгөөр угтаһанайнь түлөө американска шатаршадай үмэнэһөө тэрэ баясхалан хүргэбэ.

—Энээнһээ урдань, хэзээдэшье, иимэ ехээр хүндэлүүлһэнөө һананагүйб,—гэжэ Р. Ривз хэлэбэ. — Искусствын иимэ баян зохёолнуудтай, түүхын, культурын памятнигуудтай, архитектурын зохёолнуудтай энээнһээ һайхан городые, Москваһаа бэшэ тээ, урдань хэзээдэшье хараагүйб гэжэ нэмэхэ хүсэлтэйб.

Матчын главна арбитр уласхоорондын гроссмейстер М. Эйве (Голланди) гэгшын хэлэһэн үгые суглараагшад халуунаар угтаа.

—Шатарай орон болохо Москвада ерэһэн шатарай мастер бүхэн ехэ зол хубида хүртэдэг юм, —гэжэ М. Эйве хэлэбэ. — Болохоёо байгаа мүрысөөнэй үедэ һонирхолтой партинуудай наадагдаха байһандань би этигэнэб. Дэлхэйн бэрхэ шатаршадай хоорондо болохоёо байһан мүрысөөндэ главна арбитраар намайе томилһондонь би ехээр баясанаб.

Д. Постников М. Эйвын үгэ хэлэһэнэй удаа матчые нээгдэһэн дээрэ тоолобо. США СССР хоёрой шатарай командануудай гэшүүдтэй тэндэ байгшадые Д. Постников танилсуулаа.

Америкын Холбоото Штадуудай, мүн Советскэ Союзай гүрэнэй гимнүүд наадагдаба.

Шатарай матчын нэгэдэхи тур июниин 29-дэ болохо байна. Түрүүшынгээ наадалгада дуратай бодоёо шэлэхэ эрхэ американска шатаршадта СССР-эй шатарай команда олгобо. Американска команда сагаанаар наадаха болобо. Тиимэ болохолооро С. Решевский (США) мүрысөөнэй түрүүшын үдэр М. Ботвиннигтай (СССР) сагаанаар наадаха болобо.

(ТАСС).

Редактор Д. Л. ЛОБСАНОВ.

Доржойн алдуу

(Түгэсхэл)

жойн тархи дээгүүр гаруутай ябаба...

Доржой муухайгаар хашхараад һэришэбэ. Хамаг бэень, нюурынь хүлһэ һалһан болошонхой, нюргааринь хүйтэ даажа, дагжа һүрэжэ байба. Теэд гайхалтай: һэриһэншье хойнонь моторой абяан дуулдана. Доржойн һүрэжэ бодоод, сонхоороо шагаахадань, плугуудые шагтагалһан табан трактор һубарилдан, үйлсөөр гаража ябаба. Һаяхан гараһан наранай гэрэлдэ мөөрэнүүд ба гусеницануудынь гоёор ялалзана. Түрүүшын трактор дээрэ тракторна бригадын бригадир Мүнхэ Жаргалов тракторист хоёр һуунхай. Удаадахи дээрэнь—Дарицу Володя хоёр. Һүүлшын гурбан тракторые городһоо ерэһэн шэнэ хүбүүд жолоодоно. Тэдэнэр Толгойн арада шэнэ газар хахалхаяа ошобо. Доржой гүйжэ ошоод, модон диван дээрэ унтажа хэбтэһэн Бадмые түлхижэ татажа байжа һэрюулбэ:

— Бадма, бодыш! Тракторнууд Толгойн ара гарабал...

Бадма балайшье бодоодхихо хэбэргүй, ехэ ехээр эбһээлэн:

— Аа... Тиибэ гү?.. Оо-ёо, тархим дэлбэрхэеэ байна, үшөө нэгэ бага унтаад абахамни,—гэжэ һанаа амархаһаар дуугараад, саашаа харашаба. Доржой дураа гутажа, ехээр сухалаа хүрэһэн хэбэртэй, шашгар улаан болошобо, тиигээд эбдэржэ хэндээшье хэрэггүй болоһон яндан тэргэ тээшэ зангаһандал, Бадма руу зангажархёод, түргэн хубсалба. Газааша гаража ябахадань, Бадма архида һөөлдэшэһэн хахир хоолойгоор хойноһоонь ооглобо:

— Доржой! Хаана ошохошниб? Четушкашье һаань абаад ерээрэйл даа, ооё... Хайрлаарайл даа...

«Харыш, үшөө четушка асаруулха һанаатайбши, уһан шалбааг даһаа. Харин газаа абажа хаягүйдэм түргэхэн гаража тонилоо һааш дээрэ» гэжэ һанаад, Бадмын дуугархые Доржой хүсэд шагнаншьегүй гарашаба.

Газаа аргагүй һонорхон. Тала дайдаар булжамуурнуудай жэргэхэнь таһалгаряагүй үргэлжэ һайхан дуун шэнгеэр дуулдана. Толгойн ара тээһээ бага һэбшээтэй. Тэрэ зүгһөө моторой дорюун абяан зэдэлнэ.

Трактор агтым аялга

Талын зүрхые доһолуулна,—гэһэн дуунай аялга аяар холуур долгитон ханхинана. Зүүн хойгуурхи хадануд дээгүүр хирхагтаһан хүхэлби үдхэн уняарые наранай гэрэл нэбтэ сорьёод, бүри гоёор яларжа, МТС-эй байшангуудай, мастерскойнуудай сонхонуудта толо татаба, тэрэ саагуурхи үргэн талые алтаруулба.

Харанхы хаалта сооһоо гараһандал, Доржойн зосоо хэмгүй зохид, уужам дэлгэр болошонхой, МТС-эй мастерской тээшэ яаруухан гэшхэлбэ. Үглөөнэй сэбэрхэн агаараар амилхада ямар жэгтэй зохид, һайхан гээшэб даа! Доржой гүнзэгыгөөр амилан, холо холо алхална. МТС-эй конторын хажуугаар гаража ябатараа Матвеевтэй уулзашаба.

— Мастерской ошожо ябана гүш? —гэжэ Доржойн тэндэ ошохыень үнинэй мэдэһэн юумэдэл, Матвеев зүг татан асуугаадхиба.

— Тиинэб...

— Болоо, болоо. Шэнэ газар хахалха олон анзаһануудые заһаха аад, дархашуулнай хүшэ хүрэжэ ядажа байна. Хамһалсаха болоош.

— Хамһалсахаб даа. Заатагүй. Мүн лэ шухала хүдэлмэри гэжэ һананалби...

— Тон зүб. Одоошье хүсэндөө оргодожо байна даа. Мүнөө үедэ иимэл далайсатайгаар хүдэлхэ болообди. Али тухай ехэ таряа, тэжээл ургуулхаар ехэ газар миин хэбтэнэ гээшэб! Тэрэниие бултыень таряалан болгохо хэрэгтэй. Зай, шамай һаатуулхагүйб. Ошыш даа, — гэжэ Матвеев урматайгаар хөөрэбэ. Тэрэнэй бүхы һанааниинь Толгойн арада хэбэртэй.

Доржой дали ургаһандал улам баяртайгаар саашаа гэшхэлбэ. Уданшьегүй, мастерской тээһээ түмэрэй абяан ханхинажа, талын зүрхые доһолуулһан ажалай хүгжэмтэй аялга ниилүүлнэ. Шэнэ газарай үбсүүе эсхэхэ булад анзаһанууд шэрээгдэжэ эхилээ.

Б. МУНГОНОВ.

В. М. Молотов США-һаа мордобо

НЬЮ-ЙОРК, июниин 29. (ТАСС). СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогшо, Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотов түрүүтэйгээр ООН-эй ойн баярай сессиидэ ерэһэн СССР-эй делегаци Нью-Йоркһоо Советскэ Союз мүнөөдэр мордобо.

СССР-һээ США-да байдаг посол Г. Н. Зарубин, СССР-һээ ООН-до байдаг саг үргэлжын түлөөлэгшэ А. А. Соболев, Чехословацка Республикаһаа ООН-до байдаг саг үргэлжын түлөөлэгшэ Ульрих, СССР-һээ ООН-эй дэргэдэ байдаг түлөөлэлгын харюусалгатай хүдэлмэрилэгшэд, мүн хэблэлэй түлөөлэгшэд СССР-эй делегациие Нью-Йоркско портһоо үдэшөө.

В. М. Молотов пароходоор гарахынгаа урда тээ хэблэлэй түлөөлэгшэдтэ иимэ мэдүүлгэ хэһэн байна:

«Советскэ Союзай делегациие хүндэтэйгөөр айлшалуулжа, ехэ анхарал хандуулһанайнь түлөө үнэн зүрхэнһөө баясхалан хүргэнэб.

Эб найрамдалай, хани барисаанай оршон байдалда арадуудай сугтаа ажаһуухые хүсэдэг ехэ олон хүнүүд, Советскэ Союзда адли, эндэ, Америкын Холбоото Штадуудта бии байна гэжэ бидэнэр этигээбди.

Амгалан һайнаар ажаһуухыень, һалбаран мандахыень американска арадта хүсэхые зүбшөөрыт».

ГРАЖДАНИНУУД!

Бурят-Монголой АССР-эй нөөсэлгын кассанууд шүүбэринүүдэй 45-дахи тиражай болоһонтой дашарамдуулжа, гүрэнэй дотоодын шүүбэритэ 3 процентнэ урьһаламжын облигацинуудые худалдахаяа болиһоноо мүнөө дахин худалдажа эхилбэ.

Урьһаламжын облигацинуудые нөөсэлгын кассанууд худалдана, һаадгүйгөөр худалдан абана.

Шүүбэринүүдэй удаадахи тираж 1955 оной июлиин 30-да болохо.

Гүрэнэй дотоодын шүүбэритэ 3 процентнэ урьһаламжын облигацинуудые худалдан абагты.

БМАССР-эй Гострудсберкассай ба госкредидэй управлени.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря —27-37, партийной жизни, сельского хозяйства— 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности—34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н— 00495. Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР. Зак. 3759.